

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΤΗΣ ΔΟΜΗΣ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

Υπεύθυνος :

Χατζηευστρατίου Ιγνάτιος

Συνεργάτες :

Μήτση Αργυρώ

Τσιατούχας Αριστείδης

ΑΘΗΝΑ 2005

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελ.
Εισαγωγή	3
Στάδια Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης	4
Διάρκεια της σχολικής ημέρας / εβδομάδας / έτους (Υποχρεωτική Εκπαίδευση)	9
Μέγεθος τάξης / ομαδοποίηση μαθητών (Υποχρεωτική Εκπαίδευση)	13
Αξιολόγηση, πρόοδος και προσόντα (Υποχρεωτική Εκπαίδευση)	17
Τύποι Ανώτερης Δευτεροβάθμιας και Μετα-δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης	23
Κριτήρια αποδοχής στην Ανώτερη Δευτεροβάθμια και Μετα-δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	28
Αξιολόγηση, πρόοδος και προσόντα (τίτλοι) στην Ανώτερη Δευτεροβάθμια και Μετα-δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	32
Τύποι Ιδρυμάτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης	37
Παράρτημα	40
Μέγεθος τάξης / ομαδοποίηση μαθητών	40
Διάρκεια της σχολικής ημέρας / εβδομάδας / έτους	41
Τύποι Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης (Πρωτοβάθμια – Δευτεροβάθμια) και Μετα-δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης	42

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το κείμενο που ακολουθεί αποτελεί μετάφραση πληροφορίας της EURYDICE η οποία βρίσκεται στο δικτυακό τόπο <http://www.eurydice.org>. Αποτελεί συγκριτική μελέτη της δομής των εκπαιδευτικών συστημάτων 18 Ευρωπαϊκών χωρών (Αυστρία, Βέλγιο (Γαλλική Κοινότητα), Βέλγιο (Φλαμανδική Κοινότητα), Γαλλία, Γερμανία, Δανία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ελλάδα, Ισπανία, Ιταλία, Κάτω Χώρες, Λουξεμβούργο, Μάλτα, Νορβηγία, Πορτογαλία, Σκοτία, Σουηδία και Φινλανδία) για το έτος 2004. Επίσης παρέχονται πολύτιμοι συγκεντρωτικοί πίνακες ως καταστάλαγμα της μελέτης των εκπαιδευτικών συστημάτων της κάθε χώρας.

Στάδια Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης

ΑΥΣΤΡΙΑ

(<i>Volksschule</i> ή <i>Grundschule</i>) - πρωτοβάθμια εκπαίδευση	6-10 ετών
Κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση <i>Volksschule</i> (ανώτερο αρχικό επίπεδο) <i>Hauptschule</i> (δευτεροβάθμια γενική εκπαίδευση) <i>Allgemein bildende höhere Schule</i> (δευτεροβάθμια ακαδημαϊκή εκπαίδευση – κατώτερο επίπεδο)	10-14 ετών
Βαθμός 9 <i>Polytechnische Schule</i> (προ-επαγγελματικό έτος) Η οποιαδήποτε άλλη ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση	Άνω των 14 ετών

Η εκπαίδευση είναι υποχρεωτική για εννέα έτη και αρχίζει στην ηλικία των 6 ετών.

ΓΕΡΜΑΝΟΦΩΝΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΒΕΛΓΙΟΥ

Πρωτοβάθμια εκπαίδευση	6 - 12 ετών
Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	12 - 16 ή 18 ετών

Η πλήρους απασχόλησης εκπαίδευση είναι υποχρεωτική από την ηλικία των 6 έως 15 ή 16 ετών. Στην συνέχεια η εκπαίδευση παραμένει υποχρεωτική μέχρι την ηλικία των 18 ετών, αλλά οι μαθητές μπορούν να συνεχίσουν σε μερικής απασχόλησης. Εάν οι μαθητές δεν έχουν ολοκληρώσει τα πρώτα δύο έτη δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης από την ηλικία των 15 ετών, πρέπει να συνεχίσουν την πλήρους απασχόλησης εκπαίδευσή τους τουλάχιστον έως την ηλικία των 16 ετών.

Τα έξι έτη πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης διαιρούνται σε χωριστά στάδια διάρκειας δύο ετών το κάθε ένα. Η δευτεροβάθμια εκπαίδευση περιλαμβάνει επίσης τρία στάδια διάρκειας δύο ετών το κάθε ένα.

ΓΑΛΛΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΒΕΛΓΙΟΥ

Πρωτοβάθμια εκπαίδευση	6 - 12 ετών
Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	12-15/16 ή 18 ετών

Η εκπαίδευση είναι υποχρεωτική μεταξύ των ηλικιών 6 και 18 ετών. Είναι πλήρους απασχόλησης μέχρι την ηλικία των 15 ή 16 ετών, και περιλαμβάνει σε γενικές γραμμές έξι έτη πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Εάν οι νέοι δεν έχουν ολοκληρώσει τα πρώτα δύο έτη δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης από την ηλικία των 15 ετών, μπορούν να υποχρεωθούν να συνεχίσουν την πλήρους απασχόλησης εκπαίδευσή τους έως την ηλικία των 16 ετών. Εάν έχουν ολοκληρώσει (εν τούτοις όχι απαραίτητα ικανοποιητικά) το δεύτερο έτος πλήρους απασχόλησης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσής τους, (15 έτος) δεν χρειάζεται πλέον να παρακολουθήσουν την πλήρους απασχόλησης υποχρεωτική εκπαίδευση.

Τα έξι έτη πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης διαιρούνται σε χωριστά στάδια διάρκειας δύο ετών το κάθε ένα. Η δευτεροβάθμια εκπαίδευση αποτελείται από τρία στάδια διάρκειας δύο ετών το κάθε ένα.

Ένα περαιτέρω τέταρτο στάδιο που διαρκεί δύο ή τρία έτη παρέχεται συγκεκριμένα μέσα στον επαγγελματικό κλάδο της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης για σπουδές στη διακοσμητική τέχνη ή την περιποίηση. Αυτό το τέταρτο στάδιο θεωρείται ως μετα-υποχρεωτική εκπαίδευση.

ΔΑΝΙΑ

<i>Folkeskole</i> Πρωτοβάθμια και κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση	7-16/17 ετών
---	--------------

Η εκπαίδευση είναι υποχρεωτική μεταξύ τις ηλικίας 7 και 16. Τα περισσότερα *folkeskole* ιδρύματα προσφέρουν μια προαιρετική προσχολική τάξη και πολλά ένα προαιρετικό 10ο έτος.

ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ

<i>Peruskoulu/Grundskola</i> (Comprehensive school)	
Forms 1-6	7-12 ετών
Forms 7-9	13-16 ετών

Ο βασικός εκπαιδευτικός νόμος (628/1998), που τέθηκε σε ισχύ από την 1η Ιανουαρίου του 1999, δεν χωρίζει πλέον το σχολείο στα κατώτερα και ανώτερα στάδια. Μόνο δηλώνει ότι η βασική εκπαίδευση διαρκεί εννέα έτη.

ΓΑΛΛΙΑ

Η εκπαίδευση είναι υποχρεωτική μεταξύ των ηλικιών 6 και 16 και διαιρείται σε τρία στάδια:

- πρωτοβάθμια εκπαίδευση: όλοι οι μαθητές παρακολουθούν το *école élémentaire* μεταξύ των ηλικιών 6 και 11 ετών.
- κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση: όλοι οι μαθητές παρακολουθούν το *collège* μεταξύ των ηλικιών 11 και 15 ετών
- ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση: οι μαθητές κερδίζουν την αποδοχή, κανονικά στην ηλικία 15 ετών, στο *lycée d'enseignement général et technologique* (γενικό και τεχνολογικό lycée) ή στο *lycée professionnel* (επαγγελματικό lycée) προκειμένου να αρχίσει το *classe de seconde* (πέμπτο έτος δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης), στην ολοκλήρωση του οποίου φθάνουν στην ηλικία που αντιστοιχεί στο τέλος της υποχρεωτικής εκπαίδευσης.

ΓΕΡΜΑΝΙΑ

<i>Grundschule</i> (πρωτοβάθμια εκπαίδευση)	6-10 ετών (6-12, Berlin & Brandenburg)
Κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση	
- <i>Orientierungsstufe</i> ('orientation' φάση μέσα στους διαφορετικούς σχολικούς τύπους ή ως χωριστή οργανωτική μονάδα)	10-12 ετών
- <i>Gymnasium/Realschule/Hauptschule/Gesamtschule/</i> Τύποι σχολείων που προσφέρουν διάφορες πορείες της εκπαίδευσης όπως <i>Mittelschule</i>	12-15/16 ετών
Ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση	15/16-18/19 ετών

Η πλήρους απασχόλησης εκπαίδευση είναι υποχρεωτική μεταξύ των ηλικιών 6 και 15 ή 16 (ανάλογα με το *Land*), και η μερικής απασχόλησης εκπαίδευση είναι υποχρεωτική μέχρι την ηλικία των 18 ετών για εκείνους που δεν παρακολουθούν ένα πλήρους απασχόλησης σχολείο.

ΕΛΛΑΔΑ

<i>Δημοτικό σχολείο</i> (σχολείο πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης)	6-12 ετών
<i>Γυμνάσιο</i> (κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση)	12-15 ετών

Η εκπαίδευση είναι υποχρεωτική μεταξύ των ηλικιών 6 και 15 ετών.

ΙΤΑΛΙΑ

<i>Primo ciclo dell'istruzione</i> (πρώτος κύκλος της εκπαίδευσης)	
<i>Scuola primaria</i> (σχολείο πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης)	6–11 ετών
<i>Scuola secondaria di I grado</i> (κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση)	11–14 ετών

Από το σχολικό έτος του 1999/2000, η εκπαίδευση είναι υποχρεωτική μεταξύ των ηλικιών 6 και 15 ετών.

ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ

<i>Spillschoul</i> (προσχολική εκπαίδευση)	4-6 (για την ηλικία των 6 ετών)
<i>Πρωτοβάθμια εκπαίδευση</i>	6-12 ετών
<i>Δευτεροβάθμια εκπαίδευση</i> <i>Γενική δευτεροβάθμια εκπαίδευση</i> <i>Τεχνική δευτεροβάθμια εκπαίδευση</i>	12-15 ετών

Η εκπαίδευση είναι υποχρεωτική μεταξύ των ηλικιών 4 και 15 ετών.

ΜΑΛΤΑ

Πρωτοβάθμιο επίπεδο	5 –11 ετών
Δευτεροβάθμιο επίπεδο	11-16 ετών

Η πρωτοβάθμια εκπαίδευση είναι μικτής εκπαίδευσης.

Η εκπαίδευση είναι υποχρεωτική μεταξύ των ηλικιών 5 και 16 ετών. Η κρατική δευτεροβάθμια εκπαίδευση παρέχεται σε τρεις τύπους σχολείων, των κατώτερων λυκείων (που παρέχουν μια γενική εκπαίδευση ενός πιο υψηλού ακαδημαϊκού επιπέδου από τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση), της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και των σχολείων των αγοριών/ κοριτσιών (αυτά παρέχουν μια γενική εκπαίδευση).

ΚΑΤΩ ΧΩΡΕΣ

Πρωτοβάθμια εκπαίδευση (<i>Primair onderwijs</i>) Η πρωτοβάθμια εκπαίδευση αποτελείται από το <i>Basisschool</i> (σχολείο πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης) και το <i>Speciale school voor basisonderwijs</i> (ειδικό σχολείο για την πρωτοβάθμια εκπαίδευση)	5-12 ετών
Δευτεροβάθμια εκπαίδευση (<i>Voortgezet onderwijs</i>) Προ-πανεπιστημιακή εκπαίδευση (<i>Voorbereidend wetenschappelijk onderwijs</i> , αποτελούμενη από το <i>gymnasium</i> και <i>atheneum – VWO</i>) Ανώτερη γενική δευτεροβάθμια εκπαίδευση (<i>Hoger algemeen voortgezet onderwijs – HAVO</i>) Προ-επαγγελματική δευτεροβάθμια εκπαίδευση (<i>Voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs</i>) Ειδική δευτεροβάθμια εκπαίδευση (<i>Speciaal voortgezet onderwijs</i>)	12-18 ετών 12-17 ετών 12-16 ετών 12-18/20 ετών

Κάθε παιδί πρέπει να παρακολουθήσει το σχολείο αποκλειστικά από την πρώτη σχολική ημέρα του μήνα μετά από τα πέμπτα γενέθλιά του. Τα παιδιά πρέπει να παρακολουθήσουν το σχολείο αποκλειστικά για 12 πλήρη σχολικά έτη δηλαδή μέχρι την ηλικία των 16 ετών.

ΝΟΡΒΗΓΙΑ

<i>Grunnskole</i> (Αρχική και κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση)	6 – 16 ετών
<i>Barnetrinnet</i> (Πρωτοβάθμιο στάδιο)	6 – 9 ετών
<i>Mellomtrinnet</i> (Ενδιάμεσο στάδιο)	10 – 12 ετών
<i>Ungdomstrinnet</i> (Κατώτερο δευτεροβάθμιο στάδιο)	13 – 16 ετών

Η εκπαίδευση είναι υποχρεωτική από την ηλικία των 6 ετών έως την ηλικία των 16 ετών.

ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ

<i>Ensino básico</i> (βασική εκπαίδευση): <i>Escolas básicas</i>	Πρώτος κύκλος: 6-10 ετών Δεύτερος κύκλος: 10-12 ετών Τρίτος κύκλος: 12-15 ετών
---	--

Η εκπαίδευση είναι υποχρεωτική από την ηλικία των 6 ετών έως την ηλικία των 15 ετών.

ΣΚΟΤΙΑ

Σχολεία πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης	5-12 ετών
Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	12-16 ετών

Η εκπαίδευση είναι υποχρεωτική από την ηλικία των 5 ετών έως την ηλικία των 16 ετών

ΙΣΠΑΝΙΑ

<i>Educación Primaria</i> (πρωτοβάθμια εκπαίδευση)	6-12 ετών
<i>Educación Secundaria Obligatoria</i> (ESO, ή κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση)	12-16 ετών

Η εκπαίδευση είναι υποχρεωτική από την ηλικία των 6 έως 16 ετών, και διαιρείται σε δύο εκπαιδευτικά επίπεδα πρωτοβάθμια εκπαίδευση, διαιρεμένη σε τρία στάδια, διάρκειας 2 ετών το κάθε ένα, και κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, διαιρεμένη σε τέσσερα σχολικά έτη.

ΣΟΥΗΔΙΑ

<i>Grundskola</i> (πρωτοβάθμια και κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση)	6/7-15/16 ετών
---	----------------

Τα παιδιά μπορούν να αρχίσουν την εκπαίδευσή τους σε ηλικία 6 ή 7 ετών και πρέπει να παρευρεθούν για μια υποχρεωτική περίοδο εννέα ετών.

ΑΓΓΛΙΑ, ΟΥΑΛΙΑ ΚΑΙ ΒΟΡΕΙΑ ΙΡΛΑΝΔΙΑ

Πρωτοβάθμια εκπαίδευση	Ηλικία 5 έως 11 (Αγγλία/Ουαλία) Ηλικία 4 έως 11 (Βόρεια Ιρλανδία)
Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	Ηλικία 11 έως 16 ή 18

Η εκπαίδευση είναι υποχρεωτική από την ηλικία των 5 ετών (4 ετών στη Βόρεια Ιρλανδία) έως την ηλικία των 16 ετών.

Πολλά παιδιά στην Αγγλία και την Ουαλία αρχίζουν στην τάξη υποδοχής σχολείου πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης στην ηλικία των 4 ετών.

Οι περισσότεροι μαθητές ξεκινούν την δευτεροβάθμια εκπαίδευση στην ηλικία των 11 ετών, αν και σε μερικές περιοχές της Αγγλίας, οι μαθητές παρακολουθούν τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση από την ηλικία των 8 ή 9 ετών έως την ηλικία των 12 ή 13 ετών.

Διάρκεια της σχολικής ημέρας / εβδομάδας / έτους Υποχρεωτική Εκπαίδευση

ΑΥΣΤΡΙΑ

Το σχολικό έτος περιλαμβάνει κανονικά 215 ημέρες. Τα σχολεία λειτουργούν πέντε ή έξι ημέρες εβδομαδιαίως. Ο αριθμός μαθημάτων εβδομαδιαίως κυμαίνεται από 20 (πρώτο έτος της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης) ως 37 (στα ανώτερα δευτεροβάθμια τεχνικά και επαγγελματικά κολέγια). Η μέση διάρκεια ενός μαθήματος είναι 50 λεπτά. Το 2002, ο ελάχιστος αριθμός ώρες που διδάχθηκαν στη διάρκεια του έτους ήταν περίπου 630 για τα παιδιά ηλικίας 7 ετών, 750 για την ηλικία 10 ετών 870 για την κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, και 960 για την ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

ΓΕΡΜΑΝΟΦΩΝΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΒΕΛΓΙΟΥ

Στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση, οι δραστηριότητες ασκούνται πέντε ημέρες εβδομαδιαίως από τη Δευτέρα έως την Παρασκευή το πρωί και το απόγευμα, με εξαίρεση την Τετάρτη απόγευμα. Το σχολείο μπορεί να αρχίσει στις 8 π.μ. και να διαρκέσει μέχρι 5 μ.μ. (4 μ.μ. στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση). Η μέση διάρκεια ενός μαθήματος (περίοδος διδασκαλίας) είναι 50 λεπτά.. Στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση, υπάρχουν 28 περίοδοι διδασκαλίας στην διάρκεια της εβδομάδας και, στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, μεταξύ 32 και 36 περίοδοι στην διάρκεια της εβδομάδας. Το σχολικό έτος διαρκεί 37 εβδομάδες (μεταξύ 180 και 184 σχολικών ημερών). Το σχολείο είναι κλειστό τον Ιούλιο και τον Αύγουστο.

ΓΑΛΛΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΒΕΛΓΙΟΥ

Στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση, οι δραστηριότητες ασκούνται πέντε ημέρες εβδομαδιαίως από τη Δευτέρα έως την Παρασκευή το πρωί και το απόγευμα, με εξαίρεση την Τετάρτη απόγευμα στη πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Μπορεί να αρχίσει από 8 η ώρα το πρωί και να διαρκέσει, σε γενικές γραμμές, μέχρι της 5 μ.μ. Όλοι οι μαθητές έχουν τουλάχιστον μια ώρα ελεύθερη στο μέσο της ημέρας. Η μέση διάρκεια ενός μαθήματος (περίοδος διδασκαλίας) είναι 50 λεπτά.. Στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση, όλοι οι μαθητές έχουν 28-31 τέτοιες περιόδους εβδομαδιαίως και, στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, 28-36 περιόδους εβδομαδιαίως. Το σχολικό έτος περιλαμβάνει 37 εβδομάδες (182 ημέρες).

ΔΑΝΙΑ

Το σχολικό έτος περιλαμβάνει 200 ημέρες μεταξύ του Αυγούστου και του Ιουνίου. Τα σχολεία είναι ανοικτά για πέντε ημέρες την εβδομάδα, και περιλαμβάνονται μεταξύ 20 και 28 μαθημάτων εβδομαδιαίως, ανάλογα με την ηλικία των παιδιών. Κάθε μάθημα διαρκεί 45 λεπτά. Ο ετήσιος αριθμός ωρών που διδάσκονται είναι μεταξύ 600 και 720 (7 ετών), 720 (10 ετών) και μεταξύ 780 και 1200 στα ανώτερα έτη του *folkeskole*.

ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ

Το σχολικό έτος περιλαμβάνει 190 ημέρες μεταξύ στα μέσα Αυγούστου και της αρχής Ιουνίου. Τα σχολεία είναι ανοικτά πέντε ημέρες εβδομαδιαίως, και ο ελάχιστος αριθμός μαθημάτων την εβδομάδα ποικίλλει από 19 έως 30, ανάλογα με το επίπεδο και τον αριθμό προαιρετικών θεμάτων που λαμβάνονται. Επιπλέον, υπάρχει τοπική αυτονομία σχετικά με τις πρόσθετες διακοπές.

ΓΑΛΛΙΑ

Το σχολικό έτος περιλαμβάνει 180 ημέρες μεταξύ του Σεπτεμβρίου και του Ιουνίου. Τα σχολεία είναι ανοικτά έξι ημέρες εβδομαδιαίως, αλλά κανένα μάθημα δεν γίνεται την Τετάρτη ή το Σάββατο απογεύματα. Κάθε εβδομάδα περιλαμβάνει 26 μονόωρα μαθήματα στο πρωτοβάθμιο επίπεδο και 25,5

έως 30 (55 λεπτά μαθήματα) στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (με τρεις πρόσθετες ώρες για τους μαθητές που είναι αδύναμοι ή για τα προαιρετικά θέματα). Ο ετήσιος ελάχιστος αριθμός ωρών είναι 846 στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση και 842 στο κατώτερο δευτεροβάθμιο επίπεδο.

ΓΕΡΜΑΝΙΑ

Το σχολικό έτος περιλαμβάνει μεταξύ 188 με 208 ημέρες στην περίοδο από τον Αύγουστο μέχρι τον Ιούλιο. Η διάρκεια της σχολικών ημέρας και της εβδομάδας καθορίζεται από κάθε ένα *Länder*. Τα σχολεία είναι ανοικτά πέντε ή έξι ημέρες εβδομαδιαίως (συνήθως πρωινά). Κάθε εβδομάδα συνεπάγεται 19-28 μαθήματα στο σχολείο πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, και 28-30 μαθήματα σε δευτεροβάθμιο επίπεδο. Ένα μάθημα διαρκεί 45 λεπτά. Ο μέσος ελάχιστος αριθμός ετήσιων ωρών διδασκαλίας είναι 670 στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση, και από 755 έως 764 σε ένα ιδεατό έτος στην πλήρους απασχόλησης υποχρεωτική εκπαίδευση που διαρκεί 9 ή 10 έτη ανάλογα με το *Land*.

ΕΛΛΑΔΑ

Το σχολικό έτος περιλαμβάνει 195 ημέρες μεταξύ του Σεπτεμβρίου και του Ιουνίου. Τα σχολεία ανοίγουν κανονικά πέντε ημέρες εβδομαδιαίως, και ο ελάχιστος αριθμός μαθημάτων την εβδομάδα ποικίλλει από 23 έως 35 την εβδομάδα, ο οποίος αυξάνεται με την ηλικία. Κάθε μάθημα διαρκεί 40 έως 50 λεπτά. Το 1996, ο ελάχιστος αριθμός ωρών που διδάχθηκαν κάθε έτος ήταν περίπου 629 (ηλικία 7), 761 (ηλικία 10) και 923 στο κατώτερο δευτεροβάθμιο επίπεδο.

ΙΤΑΛΙΑ

Το σχολικό έτος περιλαμβάνει τουλάχιστον 200 ημέρες μεταξύ της αρχής Σεπτεμβρίου και του τέλους Ιουνίου. Τα σχολεία ανοίγουν πέντε ή έξι ημέρες, ολόκληρη ή τη μισή ημέρα, ανάλογα με το ίδρυμα. Η πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση προσφέρει μέχρι 30 ώρες διδασκαλίας την εβδομάδα. Η διάρκεια των μαθημάτων ποικίλλει. Ο ελάχιστος αριθμός ετήσιων ωρών διδασκαλίας είναι 800 για τα παιδιά ηλικίας 7, 900 για τα παιδιά ηλικίας 10 και 933 στο κατώτερο δευτεροβάθμιο επίπεδο.

ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ

Το σχολικό έτος περιλαμβάνει 212 ημέρες μεταξύ 15 Σεπτεμβρίου και 15 Ιουλίου στην πρωτοβάθμια και έως τις 2 Ιουνίου στη δευτεροβάθμια. Τα σχολεία είναι ανοικτά δύο πλήρεις ημέρες και δύο μισές ημέρες εβδομαδιαίως. Το πρωτοβάθμιο και κατώτερο δευτεροβάθμιο επίπεδο παρέχει 30 μαθήματα την εβδομάδα που διαρκούν 50-55 λεπτά. Ο ελάχιστος αριθμός ετήσιων ωρών διδασκαλίας είναι 936 στην πρωτοβάθμια και 900 στην δευτεροβάθμια.

ΜΑΛΤΑ

Το σχολικό έτος διαρκεί από την τελευταία Δευτέρα του Σεπτεμβρίου έως το τέλος του Ιουνίου. Τα σχολεία λειτουργούν πέντε ημέρες εβδομαδιαίως από τη Δευτέρα έως την Παρασκευή. Η σχολική ημέρα διαρκεί γενικά από τις 8.30 έως της 14.30 συμπεριλαμβανομένου ενός 30 λεπτών διαλείμματος. Στην πρωτοβάθμια η διάρκεια των μαθημάτων ποικίλλει και καθορίζεται από το σχολείο. Στην δευτεροβάθμια κάθε μάθημα διαρκεί τρία τέταρτα της ώρας.

ΚΑΤΩ ΧΩΡΕΣ

Το σχολικό έτος περιλαμβάνει τουλάχιστον 200 ημέρες μεταξύ του Αυγούστου και του Ιουνίου. Τα σχολεία ανοίγουν πέντε ημέρες εβδομαδιαίως, αλλά η Τετάρτη απόγευμα είναι γενικά ελεύθερη στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση.

Πρωτοβάθμια εκπαίδευση

Ο συνολικός ελάχιστος αριθμός για τα πρώτα τέσσερα έτη είναι 3.520 περίοδοι και για τα τελευταία τέσσερα έτη 4.000 περίοδοι. Η σχολική ημέρα μπορεί να διαρκέσει ένα μέγιστο 5,5 ωρών

(αποκλείοντας τα διαλείμματα). Αυτές μπορεί να αυξηθούν ανάλογα με τις πρόσθετες δραστηριότητες. Οι μαθητές λαμβάνουν έναν μέσο όρο της διδασκαλίας 22 ωρών την εβδομάδα κατά τη διάρκεια των πρώτων δύο ετών εκπαίδευσης και έναν μέσο όρο 25 ωρών εβδομαδιαίως τα τελευταία έξι χρόνια. Εξαρτάται από την αρμόδια αρχή του σχολείου να αποφασιστεί τότε η σχολική ημέρα αρχίζει και τελειώνει και πόσο διαρκούν τα μαθήματα.

Δευτεροβάθμια εκπαίδευση

Κατά τη διάρκεια των πρώτων τριών ετών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης -περίοδος βασικής δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης - οι πίνακες υποθέτουν ότι οι περίοδοι διδασκαλίας διαρκούν 50 λεπτά και ότι οι στόχοι επίτευξης μπορούν να επιτευχθούν σε 75% του χρόνου που συστήνεται για κάθε θέμα. Τα σχολεία δεν πρέπει να ακολουθήσουν τους πίνακες ακριβώς, δεδομένου ότι οι στόχοι επίτευξης μπορούν να μην επιτευχθούν σε 75% του χρόνου. Συνολικά τουλάχιστον 3.000 περίοδοι 50-λεπτών πρέπει, εντούτοις, να παρασχεθούν στα θέματα του προγράμματος σπουδών πυρήνων. Υπάρχει ένας υποχρεωτικός ελάχιστος αριθμός περιόδων για τις κοινωνικές μελέτες, τα μαθήματα καλλιτεχνικών και τη φυσική αγωγή σε VMBO, HAVO και VWO. Το 4ο σχολικό έτος στα HAVO και VWO είναι μέρος της υποχρεωτικής εκπαίδευσης, αν και είναι μέρος της ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, συμπεριλαμβανομένου του περιεχομένου της εκπαίδευσης και του αριθμού περιόδων.

ΝΟΡΒΗΓΙΑ

Το σχολικό έτος περιλαμβάνει 190 ημέρες μεταξύ μέσα/τέλος του Αυγούστου μέχρι τα μέσα Ιουνίου. Η σχολική εβδομάδα διαρκεί πέντε ημέρες και με αριθμό μαθημάτων ανά εβδομάδα από 20 (15 ώρες) στο πρώτο έτος έως 30 στα τελικά έτη *grunnskole* (υποχρεωτική εκπαίδευση). Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, η σχολική διοίκηση μπορεί να αποφασίσει τη διάρκεια της σχολικής ημέρας. Οι ελάχιστες ετήσιες ώρες διδασκαλίας είναι 789 (ηλικίες 6-9), 1026 (ηλικίες 10-12) και 1140 (ηλικίες 13-15). Πολλοί δήμοι προσφέρουν περισσότερες ώρες από το απαραίτητο ελάχιστο.

ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ

Το σχολικό έτος περιλαμβάνει 180 ημέρες, συνήθως μεταξύ τα μέσα Σεπτεμβρίου και του τέλους Ιουνίου. Τα σχολεία ανοίγουν πέντε ημέρες εβδομαδιαίως και υπάρχουν 26 ώρες στον πρώτο κύκλο και μεταξύ 30 και 32 στον 3^ο *ciclo do ensino básico*. Σύμφωνα με τη διδακτική αναθεώρηση του 2001, για το δεύτερο κύκλο *cycle of ciclo do ensino básico* ο εβδομαδιαίος αριθμός ωρών διδασκαλίας θα είναι 17 διάρκειας περίπου 90 λεπτών. Μερικά σχολεία ενεργοποιούν ένα two-shift σύστημα. Ένα μάθημα διαρκεί περίπου 50 λεπτά στο 3^ο *ciclo do ensino básico*. Ο ετήσιος αριθμός ωρών διδασκαλίας ετησίως είναι 788 για τα παιδιά ηλικίας 6 και μεταξύ 875 και 904 για ηλικία 10 ή ανώτερη.

ΣΚΟΤΙΑ

Τα σχολεία είναι ανοικτά για 190 ημέρες ετησίως. Οι τοπικές αρχές καθορίζουν τα όρια της αρχής και του τέλους. Το σχολικό έτος αρχίζει συνήθως στα μέσα Αυγούστου και τελειώνει γύρω στο τέλος Ιουνίου. Οι τοπικές αρχές λειτουργούν με βάση έναν τυποποιημένο κανόνα για τον αριθμό εβδομαδιαία ωρών διδασκαλίας: 25 ώρες για τα σχολεία πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης (με τις μειωμένες ώρες για τα νήπια) και 27,5 ώρες για τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

ΙΣΠΑΝΙΑ

Το σχολικό ημερολόγιο καθιερώνεται από κάθε αυτόνομη Κοινότητα. Το σχολικό έτος περιλαμβάνει 180 ημέρες στην πρωτοβάθμια και 175 ημέρες στην δευτεροβάθμια, μεταξύ στα μέσα Σεπτεμβρίου και στα τέλη Ιουνίου. Τα σχολεία ανοίγουν πέντε ημέρες εβδομαδιαίως με έναν μέσο όρο 25 μαθημάτων σε πρωτοβάθμια και 30 μαθημάτων σε δευτεροβάθμια την εβδομάδα. Ένα μάθημα διαρκεί

60 λεπτά σε πρωτοβάθμια και 60 λεπτά σε δευτεροβάθμια. Ο ελάχιστος αριθμός ετήσιων ωρών διδασκαλίας είναι 810 σε πρωτοβάθμια και 906 σε κατώτερη δευτεροβάθμια.

ΣΟΥΗΔΙΑ

Το σχολικό έτος περιλαμβάνει τουλάχιστον 178 ημέρες μεταξύ του τέλους Αυγούστου και της αρχής του Ιουνίου. Τα σχολεία είναι ανοικτά πέντε ημέρες εβδομαδιαίως. Το σχολείο αποφασίζει τη διάρκεια της σχολικής ημέρας (που δεν πρέπει να υπερβεί τις οκτώ ώρες, ή έξι ώρες ενώ στα πρώτα δύο έτη είναι συνήθως λιγότερες) και τον αριθμό ωρών την εβδομάδα. Οι εθνικοί κανονισμοί διευκρινίζουν τον ελάχιστο αριθμό ωρών διδασκαλίας κατά τη διάρκεια των εννέα ετών υποχρεωτικής εκπαίδευσης ως 6.665 ώρες.

ΑΓΓΛΙΑ, ΟΥΑΛΙΑ ΚΑΙ ΒΟΡΕΙΑ ΙΡΛΑΝΔΙΑ

Τα σχολεία πρέπει να είναι ανοικτά για 190 ημέρες ετησίως. Η τοπική αρχή εκπαίδευσης ή το σχολείο καθορίζει τις πραγματικές ημερομηνίες. Το σχολικό έτος ξεκινά γενικά από το Σεπτέμβριο μέχρι τον Ιούλιο. Τα σχολεία λειτουργούν κανονικά πέντε ημέρες εβδομαδιαίως (Δευτέρα έως την Παρασκευή). Οι ελάχιστοι συνιστώμενοι εβδομαδιαίοι χρόνοι μαθήματος στην Αγγλία και την Ουαλία είναι 21 (για ηλικίες 5 έως 7 ετών), 23,5 (για ηλικίες 8 έως 11 ετών) και 24 (για ηλικίες 12 έως 16 ετών). Στη Βόρεια Ιρλανδία, οι ελάχιστες καθημερινές ώρες συμμετοχής είναι τρεις ώρες για τους μαθητές κάτω από 8 ετών και 4,5 για πάνω από 8 ετών. Τα περισσότερα σχολεία παρέχουν περισσότερες ώρες από το προτεινόμενο ελάχιστο. Η σχολική ημέρα ξεκινά γενικά από περίπου 9.00 έως μεταξύ σε 15.00 και 16.00. Το σχολείο καθορίζει την οργάνωση του χρόνου μέσα στη σχολική ημέρα.

Μέγεθος τάξης / ομαδοποίηση μαθητών Υποχρεωτική Εκπαίδευση

ΑΥΣΤΡΙΑ

Το μέγιστο μέγεθος τάξης είναι 30 μαθητές, ενώ το ελάχιστο είναι 10 μαθητές στο σχολείο πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και 20 στη δευτεροβάθμια γενική εκπαίδευση (*Hauptschule*). Οι μαθητές ομαδοποιούνται κατά ηλικία, αλλά υπάρχουν περιπτώσεις όπου ομαδοποιούνται με βάση την ικανότητα στα γερμανικά, τα μαθηματικά και τη σύγχρονη ξένη γλώσσα σε δευτεροβάθμιο επίπεδο (δευτεροβάθμια γενική εκπαίδευση και προ-επαγγελματικό έτος). Στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση ένας δάσκαλος διδάσκει όλα τα θέματα εκτός από τα θρησκευτικά και τις τέχνες. Στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, κάθε θέμα το διδάσκουν οι αντίστοιχοι εκπαιδευτικοί ειδικότητας.

ΓΕΡΜΑΝΟΦΩΝΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΒΕΛΓΙΟΥ

Στα περισσότερα σχολεία, τα έξι έτη πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης παρέχονται σε ξεχωριστές τάξεις για κάθε έτος. Γίνεται ομαδοποίηση των μαθητών ανά έτος εκπαίδευσης ή ακόμα και επικάλυψη διαφορετικών ετών εκπαίδευσης είναι επίσης δυνατή. Η επικάλυψη ισχύει στην περίπτωση όπου ο σχολικός πληθυσμός δεν είναι αρκετά μεγάλος. Γενικά, οι μέθοδοι διδασκαλίας δεν διαφοροποιούνται από μαθητή σε μαθητή και είναι οι ίδιες για όλους. Οι δάσκαλοι είναι μη ειδικευμένοι και διδάσκουν όλα τα θέματα εκτός από τα θέματα που διδάσκουν οι ειδικοί θεμάτων όπως τα γαλλικά, τη φυσική αγωγή, τα θρησκευτικά και την μη-θρησκευτική ηθική. Στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, σε γενικές γραμμές, κάθε τάξη αντιστοιχεί σε μια ηλικιακή ομάδα. Εντούτοις, λόγω της σχολικής αποτυχίας και της εγκατάλειψης, οι τάξεις μπορούν μερικές φορές να είναι μικτές. Κάθε θέμα το διδάσκουν οι αντίστοιχοι εκπαιδευτικοί ειδικότητας.

ΓΑΛΛΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΒΕΛΓΙΟΥ

Η πρωτοβάθμια εκπαίδευση είναι δομημένη σε τρία στάδια δύο ετών κάθε ένα. Γενικά, οι μέθοδοι διδασκαλίας δεν διαφοροποιούνται από μαθητή σε μαθητή και είναι οι ίδιες για όλους. Οι δάσκαλοι είναι μη ειδικευμένοι και διδάσκουν όλα τα θέματα εκτός από τα θέματα που διδάσκουν οι ειδικοί θεμάτων όπως τη γλώσσα, τη φυσική αγωγή.

Στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, σε γενικές γραμμές, κάθε τάξη αντιστοιχεί σε μια ηλικιακή ομάδα. Εντούτοις, λόγω της σχολικής αποτυχίας και της εγκατάλειψης, οι τάξεις μπορούν μερικές φορές να είναι μικτές. Κάθε θέμα το διδάσκουν οι αντίστοιχοι εκπαιδευτικοί ειδικότητας.

ΔΑΝΙΑ

Το συνιστώμενο μέγεθος τάξης είναι 28 μαθητές. Οι μαθητές ομαδοποιούνται κατά ηλικία. Διαφορετικοί εκπαιδευτικοί για κάθε θέμα σε όλα τα *folkeskole* διδάσκουν τους μαθητές.

ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ

Δεν υπάρχει κανένας κανονισμός που καθορίζει το μέγεθος της τάξης. Οι τάξεις αποτελούνται από μαθητές της ίδιας ηλικίας. Εντούτοις, όπου χρειάζεται, οι μαθητές των διαφορετικών ηλικιών μπορούν να διδαχθούν μαζί, ιδιαίτερα στα μικρά σχολεία. Οι μαθητές στις πρώτες έξι μορφές έχουν τον ίδιο δάσκαλο για τα περισσότερα από τα θέματα αλλά χρησιμοποιούνται επίσης και εκπαιδευτικοί ειδικοτήτων ιδιαίτερα στα θέματα όπως οι εικαστικές τέχνες, η μουσική και η φυσική αγωγή. Οι μαθητές στις μορφές 7-9 έχουν διαφορετικούς εκπαιδευτικούς σχεδόν για κάθε θέμα.

ΓΑΛΛΙΑ

Δεν υπάρχει κανένα συνιστώμενο μέγεθος για τις τάξεις, οι οποίες μπορούν να ποικίλουν σύμφωνα με την πολιτική του *recteur* και του *inspecteur d'académie*, τα οποία πρέπει να λάβουν υπόψη τις

τοπικές περιστάσεις (όπως των επιζήμιων ή αγροτικών περιοχών). Ο εθνικός μέσος όρος είναι περίπου 25 μαθητές ανά τάξη στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση, 24 μαθητές στα *collèges*, 28 μαθητές στα *lycées généraux et technologiques* και 20 μαθητές στα *lycées professionnels*. Οι μαθητές ομαδοποιούνται γενικά βάσει της ηλικίας τους. Οι πρωτοβάθμιες τάξεις έχουν έναν ενιαίο δάσκαλο για όλα τα θέματα, ενώ οι δευτεροβάθμιες σχολικές τάξεις έχουν διαφορετικούς εκπαιδευτικούς για κάθε θέμα.

ΓΕΡΜΑΝΙΑ

Το 2001 υπήρξαν στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση 22,2 μαθητές ανά τάξη κατά μέσον όρο και, στη κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, κατά μέσον όρο 24,5 μαθητές ανάλογα με το σχολικό τύπο και το *Land*. Οι μαθητές ομαδοποιούνται γενικά κατά ηλικία και σε δευτεροβάθμιο επίπεδο ισχύουν κάποιες φορές ορισμένες ρυθμίσεις. Οι πρωτοβάθμιες τάξεις έχουν έναν δάσκαλο για όλα τα θέματα, ενώ οι δευτεροβάθμιοι μαθητές έχουν διαφορετικούς εκπαιδευτικούς για κάθε θέμα.

ΕΛΛΑΔΑ

Οι πρωτοβάθμιες τάξεις πρέπει να έχουν μεταξύ 15 με 30 μαθητές. Οι μαθητές ομαδοποιούνται κατά ηλικία. Σε δευτεροβάθμιο επίπεδο, οι τάξεις πρέπει να έχουν μέχρι 30 μαθητές. Οι πρωτοβάθμιες τάξεις έχουν έναν δάσκαλο για όλα τα θέματα, αλλά υπάρχουν και δάσκαλοι σχετικής ειδίκευσης όπου διδάσκουν τα θέματα όπως η φυσική αγωγή, οι ξένες γλώσσες και την τέχνη. Οι δευτεροβάθμιοι μαθητές έχουν διαφορετικούς εκπαιδευτικούς για κάθε θέμα.

ΙΤΑΛΙΑ

Σε αρχικό και δευτεροβάθμιο επίπεδο υπάρχει ένα μέγιστο 25 μαθητών ανά τάξη. Αυτός ο αριθμός μειώνεται σε 20 εάν υπάρχουν ένας ή περισσότεροι μαθητές με ειδικές ανάγκες στην τάξη. Οι μαθητές ομαδοποιούνται κατά ηλικία. Στο σχολείο πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, υπάρχουν συνήθως περισσότεροι από ένας δάσκαλοι σε κάθε τάξη. Σε δευτεροβάθμιο επίπεδο, οι μαθητές έχουν διαφορετικούς εκπαιδευτικούς για κάθε θέμα.

ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ

Το μέγιστο μέγεθος των τάξεων σε πρωτοβάθμιο επίπεδο είναι 26 μαθητές, ενώ το ελάχιστο είναι συνήθως 17. Οι τάξεις γενικά είναι μικρές με κατά μέσον όρο 17 έως 18 μαθητές οι οποίοι ομαδοποιούνται σύμφωνα με την ηλικία. Οι πρωτοβάθμιες τάξεις έχουν έναν δάσκαλο (μη ειδικό) για όλα τα θέματα, ενώ οι μαθητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης έχουν διαφορετικούς εκπαιδευτικούς για κάθε θέμα.

ΜΑΛΤΑ

Το μέγιστο μέγεθος τάξης σε πρωτοβάθμιο επίπεδο είναι 30 μαθητές και κατά τη διάρκεια των πρώτων δύο ετών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Κατά τη διάρκεια των τελευταίων τριών ετών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης το μέγεθος τάξης μειώνεται σε 25 μαθητές ανά τάξη. Κατά τη διάρκεια των πρακτικών μαθημάτων και κατά τη διάρκεια της προσωπικής και κοινωνικής εκπαίδευσης ο αριθμός μαθητών ανά τάξη είναι 15. Κατά τη διάρκεια των πρώτων τεσσάρων ετών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης τα παιδιά ομαδοποιούνται σύμφωνα με την ηλικία ενώ κατά τη διάρκεια των τελευταίων δύο ετών ταξινομούνται με βάση την απόδοσή τους. Σε δευτεροβάθμιο επίπεδο οι μαθητές ταξινομούνται με βάση την απόδοσή τους. Μπορεί να εμφανιστεί κάποια ταξινόμηση με βάση των θεμάτων που επιλέγονται. Μερικά σχολεία μπορούν επίσης να ομαδοποιήσουν τους μαθητές από τη δυνατότητα για μερικά θέματα (ρύθμιση). Σε πρωτοβάθμιο επίπεδο ένας δάσκαλος είναι αρμόδιος για τη διδασκαλία όλων των θεμάτων πυρήνων. Οι ειδικευμένοι δάσκαλοι διδάσκουν τα θέματα όπως τις εκφραστικές τέχνες. Σε δευτεροβάθμιο επίπεδο, οι μαθητές έχουν διαφορετικούς εκπαιδευτικούς για κάθε θέμα, εκτός από τα σχολεία των αγοριών/ κοριτσιών όπου ένας εκπαιδευτικός διδάσκει τα θέματα πυρήνων.

ΚΑΤΩ ΧΩΡΕΣ

Δεν υπάρχει καμία σύσταση σχετικά με το μέγεθος των τάξεων. Οι μαθητές ομαδοποιούνται κατά ηλικία. Οι τάξεις στα σχολεία πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης έχουν έναν δάσκαλο για όλα τα θέματα και οι μαθητές στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση έχουν διαφορετικούς εκπαιδευτικούς για κάθε θέμα.

ΝΟΡΒΗΓΙΑ

Οι κανόνες σχετικά με τις τάξεις και το μέγιστο μέγεθος τάξης αντικαταστάθηκαν πρόσφατα με τους κανόνες για την οργάνωση των μαθητών στις παιδαγωγικά κατάλληλες ομάδες. Η ιδέα πίσω από αυτήν την αλλαγή είναι ότι ο παλιός κανονισμός είχε ενεργήσει ως εμπόδιο στην καλή διδασκαλία.

ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ

Το μέγεθος τάξης στο πρωτοβάθμιο επίπεδο είναι 25 μαθητές. Το μέγεθος τάξης για το δεύτερο και τρίτο κύκλο είναι το ελάχιστο 25 μαθητές και το μέγιστο 28 μαθητές. Οι μαθητές ομαδοποιούνται γενικά κατά ηλικία. Ο ίδιος δάσκαλος για όλα τα θέματα διδάσκει τους μαθητές στον πρώτο κύκλο. Στην συνέχεια διαφορετικοί εκπαιδευτικοί διδάσκουν κάθε θέμα..

ΣΚΟΤΙΑ

Το μέγιστο μέγεθος τάξης είναι 33 μαθητές αλλά στις τάξεις μικτής ηλικίας, οι τοπικές αρχές προσπαθούν να διατηρήσουν ότι ένα όριο 25 μαθητών. Στις τάξεις πρακτικής υπάρχει ένα μέγιστο όριο 20 μαθητές. Από τον Αύγουστο του 2001, οι τάξεις στα πρώτα τρία έτη σχολείου πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης είχαν ένα μέγιστο 30 μαθητών. Το 2003 η αναλογία μαθητών δασκάλων ήταν 18.2:1 στα σχολεία πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης (μέσο μέγεθος τάξης 23.7) και δευτεροβάθμια εκπαίδευση 12.8:1. Το 2003 η αναλογία μαθητών δασκάλων στα ειδικά σχολεία ήταν 3.8:1.

Στον ανεξάρτητο τομέα το 2002 η αναλογία μαθητών δασκάλων ήταν 13.7:1 για τα σχολεία πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, 8.5:1 για τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και 3.3:1 για τα ειδικά σχολεία. Οι μαθητές ομαδοποιούνται κατά ηλικία σε πρωτοβάθμιο επίπεδο, με κάποια μικτή δυνατότητα κατά την κρίση του σχολείου και των τοπικών αρχών.

Στην δευτεροβάθμια εκπαίδευση οι μαθητές έχουν διαφορετικούς ειδικούς δασκάλους για τα διαφορετικά θέματα. Τα θέματα μπορούν να διδαχθούν συνολικά στην τάξη ή σε ομάδες μέσα στην ίδια τάξη προκειμένου να διαφοροποιηθεί η διδασκαλία. Οι τάξεις έχουν λιγότερο από 30 μαθητές στα πρώτα έτη, λιγότερο από 25 στα τελευταία έτη. Σε ορισμένα πρακτικά θέματα, π.χ. επιστήμη, ο αριθμός μαθητών είναι περιορισμένος σε 20.

ΙΣΠΑΝΙΑ

Το μέγιστο μέγεθος τάξης είναι 25 σε πρωτοβάθμιο επίπεδο και 30 σε δευτεροβάθμιο επίπεδο. Οι μαθητές ομαδοποιούνται σύμφωνα με την ηλικία. Οι μικτές ομάδες ηλικίας υπάρχουν σε μερικές αγροτικές περιοχές όπου οι τάξεις είναι πολύ μικρές. Οι πρωτοβάθμιες τάξεις έχουν έναν δάσκαλο για όλα τα θέματα, εκτός από τη μουσική, τη φυσική αγωγή και τις ξένες γλώσσες οι δευτεροβάθμιοι μαθητές έχουν διαφορετικούς εκπαιδευτικούς για κάθε θέμα.

ΣΟΥΗΔΙΑ

Δεν υπάρχει κανένας εθνικός κανονισμός για το μέγεθος τάξης, το οποίο καθορίζεται από το δήμο και το σχολείο. Στα πρώτα έξι έτη, ο ίδιος δάσκαλος διδάσκει όλα τα θέματα εκτός από τη φυσική αγωγή και την υγεία, την τέχνη, τη μουσική και τις τέχνες. Έπειτα υπάρχουν διαφορετικοί εκπαιδευτικοί για την κάθε θεματική περιοχή, αν και οι εκπαιδευτικοί εργάζονται συχνά σε ομάδες. Στα πρώτα τρία έτη του Grundskola, το προσωπικό που εργάζεται στα κέντρα ελεύθερου χρόνου συμμετέχει επίσης στις σχολικές δραστηριότητες.

ΑΓΓΛΙΑ, ΟΥΑΛΙΑ ΚΑΙ ΒΟΡΕΙΑ ΙΡΛΑΝΔΙΑ

Το μέγεθος τάξης για το 5 έως το 7 έτος (4 έως 8 έτος στη Βόρεια Ιρλανδία) περιορίζεται σε 30 μαθητές. Οι μαθητές συνηθέστερα διδάσκονται στις τάξεις οι οποίες είναι ομαδοποιημένες με βάση την ηλικία σε πρωτοβάθμιο επίπεδο, αν και πολλοί δάσκαλοι χρησιμοποιούν κάποια μορφή ομαδοποίησης με βάση την ικανότητα και την απόδοση των μαθητών μέσα σε μια τάξη μεικτών ικανοτήτων. Η δευτεροβάθμια εκπαίδευση ομαδοποιεί συνήθως τους μαθητές για μερικά θέματα σύμφωνα με τη δυνατότητα σε εκείνο το ιδιαίτερο θέμα (μια πρακτική γνωστή ως 'setting'), ενώ ταυτόχρονα διδάσκονται άλλα θέματα σε ομάδες με βάση την ηλικία.

Αξιολόγηση, πρόοδος και προσόντα Υποχρεωτική Εκπαίδευση

ΑΥΣΤΡΙΑ

Δεν υπάρχει καμία επίσημη εξωτερική δοκιμή κατά τη διάρκεια της υποχρεωτικής εκπαίδευσης. Η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού είναι βασισμένη στη συμμετοχή της τάξης και την προφορική, γραπτή, και πρακτική εργασία. Οι μαθητές σχολείων πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης πρέπει να δώσουν τους γραπτούς διαγωνισμούς (σχολικές δοκιμές) στα γερμανικά και τα μαθηματικά στο βαθμό 4. Η προαγωγή στην επόμενη υψηλότερη τάξη εξαρτάται από την επίδοση σε όλα τα θέματα (με εξαιρέσεις σε επίπεδο σχολείων πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης ή την ανεπαρκή επίδοση μόνο σε ένα θέμα). Οι μαθητές λαμβάνουν τις εκθέσεις στο τέλος κάθε εξαμήνου και στο τέλος του ακαδημαϊκού έτους.

ΓΕΡΜΑΝΟΦΩΝΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΒΕΛΓΙΟΥ

Στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση κάθε σχολική αρχή μπορεί, σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία, να καθορίσει το είδος της αξιολόγησης και του τρόπου με το οποίο τα αποτελέσματα πρόκειται να ανακοινωθούν. Οι δάσκαλοι αξιολογούν τους μαθητές τους σε σχέση με τους στόχους και τη δραστηριότητα διδασκαλίας τους. Μια σχολική έκθεση που στέλνεται στους γονείς τους ενημερώνει ως προς τα αποτελέσματα που επιτυγχάνονται από τα παιδιά τους, καθώς επίσης και την πρόδοό τους στο σχολείο, τη συμπεριφορά εκμάθησης και την ανάπτυξη της προσωπικότητάς τους. Οι παρατηρήσεις και η βαθμοί κατά τη διάρκεια της τρέχουσας αξιολόγησης συμπληρώνονται από τα αποτελέσματα της εξέτασης. Η δάσκαλοι, ο διευθυντής και ενδεχομένως άλλα μέλη διδακτικού προσωπικού αποφασίζουν εάν το σχολικό έτος ενός μαθητή έχει ολοκληρωθεί ικανοποιητικά. Στους μαθητές απονέμονται το *Abschlusszeugnis der Grundschule* στο τέλος του έκτου έτους πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης εάν έχουν πετύχει ικανοποιητική επίδοση.

Στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, κάθε σχολείο μπορεί να προσαρμόσει τις διαδικασίες αξιολόγησής της στα διαφορετικά στάδια και κατευθύνσεις εκπαίδευσης (γενικό, τεχνικό, επαγγελματικό), τις διάφορες θεματικές ειδικεύσεις. Εντούτοις, προκειμένου να αποφευχθεί η υπερβολική διαφορά, συνιστάται τα σχολεία να πρέπει να υιοθετήσουν μια όσο το δυνατόν συνεπέστερη προσέγγιση στην εργασία τους. Η αξιολόγηση πραγματοποιείται μέσα στο *Klassenrat* (το συμβούλιο τάξης) που εποπτεύεται από τον επικεφαλής εκπαιδευτικό. Μέχρι τώρα, οι μαθητές που δυσκολεύονται μπορούν να επαναλάβουν οποιοδήποτε έτος. Προγραμματίζεται ότι στο εγγύς μέλλον αυτό μπορεί μόνο να εμφανιστεί στο τέλος του πρώτου ή δεύτερου σταδίου, όταν τα πιστοποιητικά πρόκειται να απονεμηθούν στους μαθητές που έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς αυτά τα στάδια σπουδών.

Το Υπουργείο δεν οργανώνει καμία κοινή εξέταση για όλα τα σχολεία και αναγνωρίζει τυπικά την αρχή τους για να απονεμίσει τα πιστοποιητικά. Οι επιθεωρητές εξασφαλίζουν ότι η ποιότητα της εκπαίδευσης είναι εξ ολοκλήρου ικανοποιητική.

ΓΑΛΛΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΒΕΛΓΙΟΥ

Στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση οι διοικητικές αρχές μπορούν να αποφασίσουν σχετικά με τις διαδικασίες αξιολόγησής τους και τον τρόπο που τα αποτελέσματα θα ανακοινωθούν. Κάθε δάσκαλος βάσει των στόχων και της προσωπικής διδασκαλίας του αξιολογεί τους μαθητές. Μια σχολική έκθεση που στέλνεται στους γονείς τους ενημερώνει για τα αποτελέσματα και την πρόοδο των παιδιών τους στο σχολείο, καθώς επίσης και τη στάση και την προσέγγισή τους απέναντι στην εκμάθηση και την ανάπτυξη της προσωπικότητάς τους. Τα αποτελέσματα εξέτασης συμπληρώνουν την αξιολόγηση των μαθητών. Η απόφαση ως προς το εάν έχουν ολοκληρώσει ικανοποιητικά έναν κύκλο (στάδιο) λαμβάνεται από τον δάσκαλο της τάξης, συχνά κατόπιν διαβουλεύσεων με τον διευθυντή και, μερικές φορές, με τους άλλους δασκάλους. Εκτός από την περίπτωση των πρώτων δύο ετών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης (από τον Σεπτέμβριο του 2000), είναι δυνατό να επαναληφθεί ένα έτος πάλι (ακόμη και

μέσα σε έναν κύκλο), αλλά είναι πολύ ασυνήθιστο για τους μαθητές να επαναλάβουν περισσότερα από ένα έτη σε πρωτοβάθμιο επίπεδο. Με ισχύ από το 2005, δεν θα είναι πλέον δυνατό να επαναληφθούν πάλι τα έτη μεταξύ τρίτου και έκτου έτους. Το CEB λαμβάνεται στο τέλος του έκτου έτους πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, κάθε σχολική διοικητική αρχή μπορεί να προσαρμόσει τις μεθόδους αξιολόγησής της στα διαφορετικά επίπεδα και τις μορφές διδασκαλίας, τους διάφορους τομείς της θεματικής ειδίκευσης. Εντούτοις, προκειμένου να μην υπάρξει υπερβολική διαφορά, τα σχολεία συστήνονται να λειτουργήσουν κατόπιν διαβουλεύσεων το ένα με το άλλο. Το *certificat d'enseignement secondaire du deuxième degré* (CES2D, ή πτυχίο του δεύτερου σταδίου της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης) απονέμεται στους μαθητές που έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς τα πρώτα δύο στάδια. Το *certificat d'enseignement secondaire supérieur* (CESS, ή πτυχίο της ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης) απονέμεται στους μαθητές που έχουν συμπληρώσει επιτυχώς τα πρώτα δύο έτη εκπαίδευσης γενικών και τεχνικών τμημάτων. Στα επαγγελματικά τμήματα, μαθητές που παρακολουθούν ένα έβδομο επαγγελματικό έτος (τύπος Β ή τύπος C) είναι επιλέξιμοι για το βραβείο CESS. Όσον αφορά το *certificat de qualification* (CQ ή πιστοποιητικό του τίτλου σπουδών), αυτό απονέμεται στο τέλος ενός έκτου έτους στην κατεύθυνση προσόντων (CQ 6) ή/και ένα έβδομο έτος αναβάθμισης ή ειδίκευσης (CQ 7) σε εκείνη την κατεύθυνση.

Το Υπουργείο δεν οργανώνει καμία εξέταση κοινή για όλα τα σχολεία. Αναγνωρίζει την ευθύνη τους για τα προσόντα, υπό τον όρο ότι τα τελευταία εγκρίνονται τυπικά. Η επιθεώρηση είναι αρμόδια για την εξασφάλιση ότι τα πρότυπα στην εκπαίδευση υποστηρίζονται. Στη Γαλλική Κοινότητα, υπάρχει μια οργανωτική επιτροπή ο στόχος της οποίας είναι να ελέγξει την ποιότητα της υποχρεωτικής εκπαίδευσης. Εάν η επιτροπή διαπιστώσει ότι κάποιο σχολείο δεν εφαρμόζει τις συστάσεις του, ή ότι τις εφαρμόζει με έναν τρόπο που είναι σαφώς ανεπαρκής, διαβιβάζει μια έκθεση στην κυβέρνηση, η οποία είναι αρμόδια για τη λήψη των κατάλληλων μέτρων ή πειθαρχικών μέτρων.

ΔΑΝΙΑ

Οι μαθητές μπορούν να πάρουν μέχρι δέκα θέματα στο τέλος της υποχρεωτικής εκπαίδευσης στις επίσημες εξετάσεις. Το Υπουργείο Παιδείας θέτει τις γραπτές εξετάσεις, ενώ οι δάσκαλοι διευθύνουν τους προφορικούς διαγωνισμούς. Η αξιολόγηση σε όλο το *folkeskole* είναι συνεχής, και η πρόοδος στο επόμενο έτος είναι αυτόματη. Η γενική πρόοδος (κανένας βαθμός) σε κάθε θέμα αναφέρεται στους γονείς τουλάχιστον δύο φορές το χρόνο μέχρι το έβδομο έτος. Από το όγδοο έτος, ένας βαθμός απονέμεται σε εκείνα τα θέματα στα οποία η εξέταση αναχώρησης μπορεί να ληφθεί. Όλοι οι μαθητές λαμβάνουν την λίστα των πιστοποιητικών των θεμάτων αναχώρησης που παρακολούθησαν στο σχολείο, τους βαθμούς που απονέμονται για την εργασία του έτους και τα αποτελέσματα εξέτασης, ενδεχομένως.

ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ

Οι δάσκαλοι πραγματοποιούν την αξιολόγηση στα αντίστοιχα θέματά τους βάσει των στόχων που προσδιορίζονται στο πρόγραμμα σπουδών. Η αξιολόγηση είναι καθημερινή και κάθε μαθητής λαμβάνει μια έκθεση τουλάχιστον μία φορά κάθε σχολικό έτος. Επιπλέον, μια ενδιάμεση έκθεση μπορεί να δοθεί τουλάχιστον μία φορά κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους. Η επίδοση αξιολογείται συνεχώς και μέσω των δοκιμών που τίθενται από τους δασκάλους. Ένα πιστοποιητικό απονέμεται όταν ολοκληρώνει επιτυχώς ένας μαθητής και τα εννέα έτη δημόσιας εκπαίδευσης, ένα πρόσθετο πιστοποιητικό απονέμεται για εκείνους που ολοκληρώνουν το προαιρετικό 10ο έτος.

ΓΑΛΛΙΑ

Οι εκπαιδευτικοί σε όλο το σύνολο της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσής αξιολογούν συνεχώς τους μαθητές. Από το 1989, η διαγνωστική αξιολόγηση των μαθητών στην αρχή του τρίτου και έκτου έτους της υποχρεωτικής εκπαίδευσης επιτρέπει στους δασκάλους να προσδιορίσουν την

πρόοδο και τις αδυναμίες των μαθητών τους στα γαλλικά και τα μαθηματικά. Η εργασία των σχολείων πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και των *collèges* οργανώνεται σε διαδοχικά στάδια ως εξής:

- Το *école élémentaire* αποτελείται από δύο στάδια: το στάδιο της θεμελιώδους εκμάθησης το οποίο αρχίζει στο κύριο τμήμα του νηπιαγωγείου και συνεχίζεται κατά τη διάρκεια των πρώτων δύο ετών του πρωτοβάθμιου σχολείου (προπαρασκευαστικές τάξεις, ή CP, που ακολουθείται από το πρώτο έτος πρωτοβάθμιας τάξης, ή το CE 1), και έπειτα το στάδιο της περαιτέρω εκμάθησης περιλαμβάνοντας τα τελικά τρία έτη (CE 2, ακολουθούμενο από το πρώτο και δεύτερο έτος ενδιάμεσης τάξης γνωστές ως CM 1 και CM 2, αντίστοιχα) πριν από την είσοδο στο *collège*. Λαμβάνοντας υπόψη τα μεμονωμένα ποσοστά εκμάθησης, η περίοδος που ξοδεύεται από έναν μαθητή σε κάθε ένα από τα στάδια μπορεί να επεκταθεί ή να μειωθεί μέχρι ένα έτος, με την απόφαση του *conseil des professeurs* (επιτροπή των δασκάλων)
- *education at collège* διαρκεί τέσσερα έτη (αντιστοιχεί σε αυτά που είναι γνωστά ως έκτη, πέμπτη, τέταρτη και τρίτη τάξη, αντίστοιχα). Χωρίζεται σε τρία στάδια:
  - στάδιο προσαρμογής, που αντιστοιχεί στην έκτη τάξη
  - το στάδιο σταθεροποίησης που αποτελείται από την πέμπτη και τέταρτη τάξη
  - το στάδιο προσανατολισμού που αντιστοιχεί στην τρίτη τάξη, συμπεριλαμβανομένων των τάξεων με μια τεχνολογική επιλογή.

Ένα έτος μπορεί μόνο να επαναληφθεί στο τέλος ενός πλήρους σταδίου, όπου οι γονείς μπορούν να ασκήσουν έφεση.

Με την ολοκλήρωση της εκπαίδευσης *collège*, στους μαθητές απονέμονται ένα *τιμητικό δίπλωμα* (εθνικό πιστοποιητικό) βάσει των βαθμών τους στα τελικά δύο έτη (τέταρτη και τρίτη τάξη) και μια εθνική εξέταση. Το *τιμητικό δίπλωμα* δεν είναι υποχρεωτικό προσόν και η συνέχεια της εκπαίδευσής τους σε ένα *lycée* δεν εξαρτάται από την επίδοση τους στην εξέταση.

ΓΕΡΜΑΝΙΑ

Η συνεχής αξιολόγηση βασίζεται στις γραπτές εξετάσεις και τις προφορικές επιδόσεις και είναι καθολική σε όλα τα επίπεδα. Οι μαθητές μπορεί να απαιτηθεί να επαναλάβουν ένα σχολικό έτος. Οι μαθητές που επιτυγχάνουν τις κατάλληλες επιδόσεις στο τέλος της κατώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης λαμβάνουν ένα πιστοποιητικό αναχώρησης.

ΕΛΛΑΔΑ

Η πρωτοβάθμια αξιολόγηση είναι συνεχής. Η προώθηση στον επόμενο βαθμό είναι αυτόματη, εκτός από τις περιπτώσεις όπου διαπιστώνεται ανεπαρκής επίδοση του μαθητή. Οι μαθητές λαμβάνουν ένα πιστοποιητικό στο τέλος κάθε έτους και το πιστοποιητικό αναχώρησης σχολείων πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης (*Απολυτήριο Δημοτικού*) εξασφαλίζει την αποδοχή στο Γυμνάσιο. Η αξιολόγηση στο Γυμνάσιο είναι συνεχής και βασισμένη στις γραπτές δοκιμές, τις αναθέσεις και στις τελικές εξετάσεις στο τέλος της σχολικής χρονιάς. Η προώθηση είναι βασισμένη στην επίδοση. Οι μαθητές που περνούν την εξέταση στο τέλος του Γυμνασίου λαμβάνουν ένα πιστοποιητικό αποφοίτησης (*Απολυτήριο Γυμνασίου*), το οποίο παρέχει την πρόσβαση στην ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Η εξέταση για αυτό το πιστοποιητικό τίθεται από τους εκπαιδευτικούς.

ΙΤΑΛΙΑ

Δεν υπάρχει κανένα εθνικό σύστημα αξιολόγησης των μαθητών κατά τη διάρκεια της υποχρεωτικής εκπαίδευσης. Η σχολική αξιολόγηση λαμβάνει συνήθως τη μορφή αξιολόγησης που πραγματοποιείτε κάθε τρεις ή τέσσερις μήνες και στο τέλος του σχολικού έτους. Οι μαθητές που δεν έχουν φθάσει στις απαιτούμενες επιδόσεις μπορεί να απαιτηθεί να επαναλάβουν ένα έτος, αν και αυτό είναι σπάνιο. Στο τέλος της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, οι μαθητές υποβάλλονται σε προφορικές και γραπτές εξετάσεις που οδηγούν στο πτυχίο αναχώρησης σχολείων πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης (*diploma di licenza elementare*). Με την ολοκλήρωση της υποχρεωτικής δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, οι μαθητές

υποβάλλονται σε μια εξέταση που οδηγεί στο πτυχίο της υποχρεωτικής δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (*diploma di licenza media*).

ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ

Δεν υπάρχει καμία επίσημη εθνικού επιπέδου εξέταση κατά τη διάρκεια της υποχρεωτικής εκπαίδευσης. Οι δάσκαλοι σχολείων πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης πραγματοποιούν συνεχή αξιολόγηση και μια γενική συνοπτική αξιολόγηση (περιοδικές γραπτές δοκιμές) στις ευρύτερες διδακτικές περιοχές. Οι μαθητές κινούνται προς το επόμενο έτος βάσει των αποτελεσμάτων τους. Από το 1996, η εισαγωγική εξέταση έχει αντικατασταθεί από μια διαδικασία επιλογής (τυποποιημένη και ψυχολογική δοκιμή), με βάση την οποία οι μαθητές και οι γονείς τους λαμβάνουν μια σύσταση σχετικά με το είδος εκπαίδευσης πρέπει να επιλέξουν. Σε δευτεροβάθμιο επίπεδο, οι εκπαιδευτικοί οργανώνουν τρεις δοκιμές στη σχολική περίοδο σε κάθε θέμα, τα αποτελέσματα του οποίου καθορίζουν τη συνέχεια στο επόμενο στάδιο. Οι μαθητές λαμβάνουν ένα πιστοποιητικό στο τέλος της υποχρεωτικής εκπαίδευσης.

ΜΑΛΤΑ

Κατά τη διάρκεια των πρώτων τριών ετών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης δεν υπάρχει καμία επίσημη αξιολόγηση των μαθητών. Η επίσημη αξιολόγηση των μαθητών αρχίζει κατά τη διάρκεια του τέταρτου έτους. Οι δάσκαλοι σε όλο το έτος με τη βοήθεια της διαμορφωτικής αξιολόγησης καθώς επίσης και μιας εξέτασης στα μέσα του έτους και μιας εξέτασης στο τέλος του έτους πραγματοποιούν την αξιολόγηση. Σε όλη τη κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση πραγματοποιούνται δύο εξετάσεις, μια εξαμηνιαία εξέταση περίπου στο Φεβρουάριο και μια ετήσια εξέταση στο τέλος του σχολικού έτους. Οι εξαμηνιαίες εξετάσεις πραγματοποιούνται από το σχολείο, ενώ οι ετήσιες εξετάσεις είναι εθνικές. Εκτός από αυτές τις εξετάσεις, οι εκπαιδευτικοί χρησιμοποιούν τις διάφορες μορφές διαμορφωτικής αξιολόγησης για να αξιολογήσουν την επίδοση των μαθητών τους. Στο τέλος της υποχρεωτικής εκπαίδευσης, οι μαθητές υποβάλλονται σε μια εξέταση πτυχίων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (SEC) που τίθενται από το πανεπιστήμιο της Μάλτας, ή/και το γενικό πτυχίο της εξέτασης εκπαίδευσης, συνηθισμένο επίπεδο, που τίθεται από τις βρετανικές επιτροπές εξετάσεων. Στους μαθητές απονέμονται επίσης ένα απολυτήριο. Αυτό είναι βασισμένο στα αποτελέσματα των τελικών εξετάσεων και της συνεχούς αξιολόγησης.

ΚΑΤΩ ΧΩΡΕΣ

Η συνεχής αξιολόγηση πραγματοποιείται από τους εκπαιδευτικούς σε όλη την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Πρωτοβάθμια εκπαίδευση: Στο τέλος του σχολείου πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, η έκθεση ενός μαθητή καταγράφει την επίδοση του και συμβουλεύει για την επιλογή δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Τα περισσότερα σχολεία - δηλ. το 90% - χρησιμοποιούν τις εθνικές δοκιμές για να μετρήσουν τα τελικά αποτελέσματα των μαθητών. Δεν υπάρχει κανένας νομικός κανόνας για την πρόοδο. Η επανάληψη ενός έτους είναι δυνατή, αλλά τα σχολεία στοχεύουν να εξασφαλίσουν μια συνεχή διαδικασία εξέλιξης του μαθητή.

Δευτεροβάθμια εκπαίδευση: Κατά τη διάρκεια της βασικής δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, οι μαθητές μπορεί να πρέπει να επαναλάβουν ένα έτος. Το VMBO διακρίνει τις εξετάσεις σε 2 μέρη: μια σχολική εξέταση και μια εθνική εξέταση.

ΝΟΡΒΗΓΙΑ

Το Υπουργείο Παιδείας έχει την τελική ευθύνη και εκδίδει τις οδηγίες για τις εθνικές εξετάσεις και την αξιολόγηση. Κατά τη διάρκεια του αρχικού και ενδιάμεσου σταδίου *του grunnskole* δεν υπάρχει καμία επίσημη αξιολόγηση. Σε κατώτερο δευτεροβάθμιο επίπεδο, η αξιολόγηση των εκπαιδευτικών είναι η βάση για τη βαθμολογία που απονέμεται για κάθε θέμα δύο φορές το χρόνο. Η προώθηση στο επόμενο έτος είναι αυτόματη. Όλοι οι μαθητές υποβάλλονται στις εθνικές εξετάσεις στο τέλος *του*

grunnskole και ένα πιστοποιητικό απονέμεται απαριθμώντας όλους τους βαθμούς που αποκτήθηκαν. Όλοι οι μαθητές που λαμβάνουν ένα πτυχίο έχουν πρόσβαση στην ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Οι εθνικές δοκιμές στις βασικές δεξιότητες στην 4η, 7η και 10η τάξη εισάγονται το 2004, με το στόχο να προσαρμοστεί καλύτερα η διδασκαλία στις ανάγκες κάθε μαθητή.

ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ

Η αξιολόγηση προσδιορίζεται εθνικά και χρησιμοποιεί τις διαμορφωτικές και αθροιστικές μεθόδους. Η διαμορφωτική αξιολόγηση είναι βασισμένη στα στοιχεία που συλλέγονται από το δάσκαλο και χρησιμοποιείται για να αξιολογήσει τις ανάγκες των μαθητών και να ενημερώσει τους γονείς. Στον πρώτο κύκλο, η αθροιστική αξιολόγηση δεν πρέπει να πραγματοποιηθεί πριν από το δεύτερο έτος εκπαίδευσης. Στην συνέχεια μια εξέταση πραγματοποιείται στο τέλος κάθε σχολικής περιόδου και κύκλου. Στο τέλος του τρίτου κύκλου (τελευταίο έτος της υποχρεωτικής εκπαίδευσης), οι μαθητές πρέπει να περάσουν μια δοκιμή τα θέματα της οποίας περιλαμβάνουν όλα τα διδακτικά θέματα του τρίτου κύκλου (*provas escritas globais*). Αυτές οι δοκιμές είναι ευθύνη κάθε σχολείου. Στην συνέχεια οι μαθητές πρέπει να υποβληθούν στους εθνικούς διαγωνισμούς στα πορτογαλικά και στα μαθηματικά. Οι δάσκαλοι καθορίζουν την πρόοδο κατά τη διάρκεια του πρώτου κύκλου και από τον πρώτο προς τον δεύτερο κύκλο. Το συμβούλιο τάξης καθορίζει εάν ο μαθητής έχει αποκτήσει τις απαραίτητες ικανότητες. Κατά τη διάρκεια και μεταξύ των δεύτερων και τρίτων κύκλων, η πρόοδος καθορίζεται από την απόδοση των μαθητών και αποφασίζεται από το συμβούλιο τάξης. Στο τέλος του τρίτου κύκλου, σε όλους εκείνους που έχουν καταδείξει ικανοποιητική συμμετοχή και έχουν περάσει τις εξετάσεις, τους απονέμεται ένα βασικό πτυχίο εκπαίδευσης (*Diploma de Ensino Básico*) ενώ εκείνοι που έχουν συμμετάσχει αλλά έχουν αποτύχει στην τελική αξιολόγηση λαμβάνουν ένα πιστοποιητικό επιβεβαίωσης ότι έχουν ολοκληρώσει την υποχρεωτική εκπαίδευση.

ΣΚΟΤΙΑ

Σε πρωτοβάθμιο επίπεδο, οι δάσκαλοι αξιολογούν την πρόοδο των μαθητών τους με ποικίλους τρόπους θέτοντας δοκιμές, μερικές από τις οποίες θα είναι σχολικές δοκιμές και άλλες εθνικές. Παρέχονται οδηγίες σχετικά με τη διαδικασία της αξιολόγησης. Στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, οι μαθητές υπόκεινται στη συνεχή αξιολόγηση σύμφωνα με τις εσωτερικές διαδικασίες κάθε σχολείου και προάγονται αυτόματα στην επόμενη τάξη. Στα πρώτα δύο έτη κατώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (S1/S2) η αξιολόγηση πραγματοποιείται σύμφωνα με τις εθνικές 5-14 οδηγίες.

ΙΣΠΑΝΙΑ

Το πρόγραμμα σπουδών πυρήνων περιλαμβάνει τις βασικές οδηγίες για την αξιολόγηση, η οποία είναι ένα αναπόσπαστο τμήμα του προγράμματος σπουδών. Στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση, η αξιολόγηση πρέπει να είναι συνεχής. Ο δάσκαλος μορφής είναι αρμόδιος για τις αποφάσεις σχετικά με την μετάβαση ενός μαθητή στην επόμενη τάξη. Η μετάβαση εξαρτάται από τους μαθητές που επιτυγχάνουν τους διδακτικούς στόχους, αν και οι μαθητές μπορούν να επαναλάβουν ένα έτος εάν είναι απαραίτητο. Εκείνοι οι μαθητές που φθάνουν στον επόμενο κύκλο με μια αρνητική αξιολόγηση σε ένα ή περισσότερα θέματα θα λάβουν τις κατάλληλες συνοδευτικές ή δραστηριότητες υποστήριξης προκειμένου να μπορέσουν να καλύψουν το κενό. Ιδιαίτερη προσοχή πρόκειται να δοθεί στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση στην πραγματοποίηση των πρόωρων διαγνωστικών ελέγχων και την καθιέρωση των διαδικασιών ενίσχυσης ώστε να αποφευχθεί η σχολική αποτυχία από τα πρώτα στάδια της εκπαίδευσης.

Στη κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, η αξιολόγηση είναι συνεχής αλλά διαφέρει ανάλογα με το θέμα. Οι μαθητές μπορούν να δώσουν ειδικές εξετάσεις στο τέλος του έτους, στις ημερομηνίες που καθορίζονται από τις αυτόνομες Κοινότητες για τα θέματα που δεν έχουν περάσει. Με την ολοκλήρωση του σχολικού έτους η ομάδα αξιολόγησης αποφασίζει σχετικά με την προώθηση των

μαθητών στο επόμενο έτος όπου εξετάζουν την ωριμότητα και τις δυνατότητες τους για την πρόοδο κατά τη διάρκεια των επόμενων ετών. Οι μαθητές που έχουν περάσει περισσότερα από δύο θέματα μετά από τον ειδικό διαγωνισμό θα πρέπει να παραμείνουν ένα επιπλέον έτος στην ίδια σειρά μαθημάτων. Κάθε σειρά μαθημάτων μπορεί μόνο να επαναληφθεί μία φορά. Στην περίπτωση που χρειάζεται να επαναληφθεί και δεύτερη φορά όταν οι μαθητές δεν καλύπτουν τις απαιτήσεις προκειμένου να πάνε στο επόμενο έτος, η ομάδα αξιολόγησης, με τις συμβουλές της συμβουλευτικής ομάδας και της συγκατάθεσης των γονέων, θα αποφασίσει σχετικά με την προώθησή τους στο επόμενο έτος. Με την ολοκλήρωση της υποχρεωτικής εκπαίδευσης, οι μαθητές λαμβάνουν το πιστοποιητικό *Graduado en Educación Secundaria Obligatoria*. Το πτυχίο *Graduado en Educación Secundaria Obligatoria* χορηγεί την πρόσβαση στη γενική ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (*Bachillerato*) ή την ενδιάμεση επαγγελματική κατάρτιση επιπέδων (*Formación Profesional Específica de grado medio*).

ΣΟΥΗΔΙΑ

Η συνεχής αξιολόγηση ασκείται σε όλη την υποχρεωτική εκπαίδευση. Η εθνική αξιολόγηση περιλαμβάνει τις δοκιμές σε σουηδικά, αγγλικά και μαθηματικά στο τέλος των πέμπτων και ένατων ετών (στο ένατο έτος είναι υποχρεωτικοί). Οι βαθμοί απονέμονται από το όγδοο σχολικό έτος, και απονέμονται σε μια τριών βαθμών κλίμακα: Pass (G), Pass with Distinction (VG) and Pass with Special Distinction (MVG). Ένα πιστοποιητικό αναχώρησης *Grundskola* απονέμεται στους μαθητές που ολοκληρώνουν επιτυχώς το τελικό έτος. Οι μαθητές που δεν επιτυγχάνουν τους στόχους ενός ορισμένου θέματος δεν λαμβάνουν έναν βαθμό σε εκείνο το θέμα αλλά μια γραπτή αξιολόγηση. Μετά την αποχώρηση από το σχολείο, μπορούν να συμπληρώσουν το υποχρεωτικό σχολικό πιστοποιητικό τους από την εξέταση ή τις περαιτέρω σπουδές σε ένα μεμονωμένο πρόγραμμα στην ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

ΑΓΓΛΙΑ, ΟΥΑΛΙΑ ΚΑΙ ΒΟΡΕΙΑ ΙΡΛΑΝΔΙΑ

Η προώθηση στο επόμενο έτος ή το βασικό στάδιο είναι αυτόματη και δεν εξαρτάται από τα αποτελέσματα της αξιολόγησης.

Τύποι Ανώτερης Δευτεροβάθμιας και Μετα-δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης**ΑΥΣΤΡΙΑ**

Ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση	Ηλικία
<i>Allgemein bildende höhere Schule</i> (δευτεροβάθμια ακαδημαϊκή εκπαίδευση – ανώτερο επίπεδο)	14*-18
<i>Polytechnische Schule</i> (προ-επαγγελματικό έτος)	14*-15
<i>Berufsbildende mittlere Schule</i> (τεχνική και επαγγελματική σχολή)	14+*
<i>Berufsbildende höhere Schule</i> (τεχνικό και επαγγελματικό κολέγιο)	14*-19
<i>Bildungsanstalten für Kindergartenpädagogik/ Sozialpädagogik</i> (σχολεία για την κατάρτιση των δασκάλων παιδικών σταθμών και του μη εκπαιδευτικού προσωπικού στο χώρο της εκπαίδευσης)	14*-19
<i>Berufsbildende Pflichtschule</i> (μερικής απασχόλησης επαγγελματική σχολή)	15+
Μετα-δευτεροβάθμια εκπαίδευση	
<i>Kolleg</i> (μετα-δευτεροβάθμια σειρά μαθημάτων για την τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση)	18+

*Αν και οι μαθητές αρχίζουν τις σειρές μαθημάτων σε αυτά τα σχολεία στην ηλικία των 14 ετών, η υποχρεωτική εκπαίδευση τελειώνει όταν είναι 15 ετών.

ΓΕΡΜΑΝΟΦΩΝΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΒΕΛΓΙΟΥ

Πλήρους απασχόλησης δευτεροβάθμια εκπαίδευση	15 - 18/19 ετών
Μερικής απασχόλησης δευτεροβάθμια εκπαίδευση	15/16 - 18/19 ετών
Μαθητεία/κατάρτιση	15/16 - 18/19 ετών
Μετα-δευτεροβάθμια επαγγελματική εκπαίδευση	18 – 21 ετών

Στο τέλος της υποχρεωτικής πλήρους απασχόλησης εκπαίδευσης, οι περισσότεροι από τους μαθητές συνεχίζουν στην πλήρους απασχόλησης ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Οι μαθητές που αφήνουν την πλήρους απασχόλησης δευτεροβάθμια εκπαίδευση στην ηλικία των 15 ..16 ή 17 ετών πρέπει να παραμείνουν στην υποχρεωτική μερικής απασχόλησης εκπαίδευση, ή να υποβληθούν στη μαθητεία ή την κατάρτιση έως ότου φθάνουν στην ηλικία των 18 ετών.

Η μετα-δευτεροβάθμια εκπαίδευση υπάρχει μόνο υπό μορφή επαγγελματικής εκπαίδευσης σε μια ενιαία ειδικότητα για την ειδικότητα των νοσοκόμων.

ΓΑΛΛΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΒΕΛΓΙΟΥ

Block release (sandwich) courses	15/16-18/ 19 ετών
Μαθητεία/κατάρτιση	15/16-18/19 ετών

Οι μαθητές που αφήνουν την πλήρους απασχόλησης εκπαίδευση στην ηλικία των 15/16 ετών πρέπει να παραμείνουν στην block release training (based on sandwich course arrangements), ή να υποβληθούν στη μαθητεία ή την κατάρτιση έως ότου φθάνουν στην ηλικία 18,

ΔΑΝΙΑ

<p>Γενική ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση Almengymnasiale uddannelser (<i>Gymnasium and HF</i>) Erhvervsgymnasiale uddannelser (HTX and HHX)</p>	<p>16-19 ετών 17-19 ετών</p>
<p>Επαγγελματική ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση Επαγγελματική εκπαίδευση (EUD) Βασική κοινωνική εκπαίδευση και κατάρτιση υγείας (Sосу) Γεωργική, θαλάσσια εκπαίδευση κ.λπ.</p>	<p>16-19 ετών</p>

Το *gymnasium* είναι μια τρίχρονη ακαδημαϊκά προσανατολισμένη σειρά μαθημάτων που λαμβάνεται μετά από το ένατο έτος του *folkeskole*. Το HF είναι μια διετής γενική σειρά μαθημάτων που λαμβάνεται μετά από το δέκατο έτος του *folkeskole* όπου προετοιμάζει για την τριτοβάθμια εκπαίδευση. Οι πιο επαγγελματικά προσανατολισμένες κατευθύνσεις HTX και HHX είναι τρίχρονες σειρές μαθημάτων που λαμβάνονται μετά από το ένατο έτος του *folkeskole*, και προετοιμάζουν για την αποδοχή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και για την επαγγελματική απασχόληση. Η επαγγελματική εκπαίδευση συνδυάζει τη γενική και επαγγελματική εκπαίδευση σε ένα επαγγελματικό κολέγιο με την εκμάθηση πάνω στη δουλειά. Η Βασική κοινωνική εκπαίδευση και κατάρτιση υγείας και η γεωργική, θαλάσσια εκπαίδευση κλπ πραγματοποιούνται στα εξειδικευμένα σχολεία.

ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ

<p><i>Lukio/Gymnasium</i> (γενική ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση) <i>Ammatillnen oppilaitos/Yrkesläroanstalt</i> (επαγγελματικό ανώτερο δευτεροβάθμιο ίδρυμα)</p>	<p>16-19 ετών</p>
--	-------------------

ΓΑΛΛΙΑ

Με την ολοκλήρωση του *collège*, στους μαθητές προσφέρονται τρεις εκπαιδευτικές επιλογές:

- γενικές σπουδές που μετά από τρία έτη (αποκαλούμενα 'δεύτερη', 'πρώτη' και 'τελική' τάξη) οδηγούν στο γενικό πτυχίο
- τεχνολογικές σπουδές που οδηγούν στο τεχνολογικό πτυχίο, επίσης μετά από τρία έτη
- επαγγελματική κατάρτιση που, μετά από δύο έτη, οδηγεί στο *certificat d'aptitude professionnelle* (CAP) ή στο *brevet d'études professionnelles* (BEP) και έπειτα, μετά από περαιτέρω δύο έτη, στο *baccalauréat professionnel*.

Στα *lycée d'enseignement général et technologique*, όπου απευθύνονται στους μαθητές που έχουν επιλέξει μία από τις δύο πρώτες δυνατότητες, η εκπαίδευση διαρκεί τρία έτη και αποτελούνται από τις 'δεύτερη', 'πρώτη' και 'τελική' τάξη και οδηγεί στην εξέταση πτυχίου.

Μόνο με την ολοκλήρωση της δεύτερης τάξης, κοινή για όλους τους μαθητές, ο μαθητής επιλέγει μια από τις τρεις γενικές κατευθύνσεις (οικονομικό και κοινωνικό, λογοτεχνικό, ή επιστημονικό) ή μια από επτά τεχνολογικές κατευθύνσεις.

Το *lycée professionnel* προετοιμάζει τους μαθητές σε δύο έτη για το πρώτο επίπεδο επαγγελματικών προσόντων, που αντιστοιχούν στο *certificat d'aptitude professionnelle* (CAP) ή στο *brevet d'études professionnelles* (BEP). Αυτά τα προσόντα έχουν ως σκοπό να παρέχουν την άμεση πρόσβαση στην απασχόληση. Εντούτοις, μαθητές, αν επιθυμούν, μπορούν έπειτα να σπουδάσουν για δύο έτη (στις πρώτες και τελικές επαγγελματικές τάξεις) για ένα επαγγελματικό πτυχίο σε έναν από 48 εξειδικευμένους τομείς που προσφέρονται.

ΓΕΡΜΑΝΙΑ

Γενική ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (<i>Gymnasiale Oberstufe</i>) στους ακόλουθους σχολικούς τύπους: <i>Gymnasium/Berufliches Gymnasium/ Fachgymnasium/ Gesamtschule</i>	16-19 ετών
Επαγγελματική εκπαίδευση <i>Berufsfachschule</i> (πλήρους απασχόλησης επαγγελματική σχολή) <i>Fachoberschule</i> <i>Duales System</i> (Διπλό σύστημα: μερικής απασχόλησης επαγγελματική σχολή + εκμάθηση πάνω στη δουλειά)	15/16-18/19 ετών 15/16-18 ετών 16-18 ετών 15/16-18/19 ετών

ΕΛΛΑΔΑ

Ενιαίο Λύκειο ή Ε.Λ. (comprehensive senior high school)	15-18 ετών
Τεχνικά Επαγγελματικά Εκπαιδευτήρια ή Τ.Ε.Ε. (Τεχνικές επαγγελματικές σχολές)	15-18 ετών
Ινστιτούτο Επαγγελματικής Κατάρτισης ή Ι.Ε.Κ. (Μετα-δευτεροβάθμια ιδρύματα επαγγελματικής κατάρτισης)	19-20 ετών

Οι τάξεις μπορούν να είναι πρωινές ή βράδυνες. Ένα νέο ενοποιημένο ανώτερο δευτεροβάθμιο σχολείο (*Ενιαίο Λύκειο*) και τα νέα τεχνικά σχολεία (*ΤΕΕ*), λειτούργησαν μέσα στο 1998, έχουν αντικαταστήσει τα ΕΠΛ (*Ενιαίο Πολυκλαδικό Λύκειο*) και *ΤΕΛ* (*Τεχνικό Επαγγελματικό Λύκειο*).

ΙΤΑΛΙΑ

Κλασσική εκπαίδευση <i>Liceo classico</i> (κλασσική ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση) <i>Liceo scientifico</i> (επιστημονική ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση)	14-19 ετών
Καλλιτεχνική εκπαίδευση <i>Liceo artistico</i> (καλλιτεχνική ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση) <i>Istituti d'arte</i> (σχολεία τέχνης)	14-18 ετών 14-17/19 ετών
Τεχνική εκπαίδευση <i>Istituto Tecnico</i> (τεχνικό σχολείο)	14-19 ετών
Επαγγελματική εκπαίδευση <i>Istituto professionale</i> (επαγγελματική σχολή)	14-17/19 ετών

ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ

<i>Lycée général</i> (γενική δευτεροβάθμια εκπαίδευση)	15-19 ετών
<i>Lycée technique</i> (τεχνική δευτεροβάθμια εκπαίδευση)	
Ενδιάμεσο στάδιο/ανώτερο στάδιο (2+2 έτη)	15-19 ετών
Ενδιάμεσο στάδιο (3 έτη)	15-18 ετών

Η μετα-υποχρεωτική γενική δευτεροβάθμια εκπαίδευση συνεχίζεται στα *lycées* και οργανώνεται σε δύο στάδια: γενική ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση κατά τη διάρκεια των τέταρτων και πέμπτων ετών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (15 έως 17 ετών), και η περίοδος ειδίκευσης στα έκτα και έβδομα

έτη δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (17 έως 19 ετών). Η τεχνική δευτεροβάθμια εκπαίδευση προσφέρεται στα τεχνικά *lycées* και υποδιαιρείται σε ένα ενδιάμεσο και ανώτερο στάδιο. Μερικά τεχνικά *lycées* προσφέρουν επίσης τη μετα-δευτεροβάθμια επαγγελματική κατάρτιση (ειδικά στον τριτοβάθμιο τομέα).

ΜΑΛΤΑ

Κατώτερο κολέγιο	16 – 18 ετών
Ίδρυμα τουριστικών σπουδών	16 – 21 ετών
Κολέγιο της Μάλτας των τεχνών, της επιστήμης και της τεχνολογίας	16 – 20 ετών

Το κατώτερο κολέγιο εμπίπτει στην ευθύνη του πανεπιστημίου της Μάλτας. Παρέχει στους μαθητές μια διετή σειρά μαθημάτων που οδηγεί στην εξέταση Matriculation Certificate. Αυτό το πτυχίο είναι απαραίτητο για την είσοδο στην ανώτατη εκπαίδευση. Το πρόσφατα καθιερωμένο κολέγιο της Μάλτας των τεχνών, της επιστήμης και της τεχνολογίας (MCAST) παρέχει τις τεχνικές/επαγγελματικές σειρές μαθημάτων μέσα σε διάφορα ιδρύματα. Αυτήν την περίοδο τα ιδρύματα είναι το ίδρυμα τεχνών και σχεδίου, ίδρυμα οικοδόμησης και εφαρμοσμένης μηχανικής κατασκευής, το ίδρυμα τεχνολογίας πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών, το ίδρυμα επιχειρήσεων και εμπορίου και το ίδρυμα ηλεκτρονικής εφαρμοσμένης μηχανικής. Τον Οκτώβριο του 2003, τρία ιδρύματα (κοινοτικές υπηρεσίες, μηχανική εφαρμοσμένη μηχανική και βιομηχανία μεταποίησης αγροτικών προϊόντων) ενσωματώθηκαν στο κολέγιο. Το ίδρυμα τουριστικών σπουδών, που εμπίπτει στην ευθύνη του Υπουργείου τουρισμού, παρέχει τις σειρές μαθημάτων που στοχεύουν στην προετοιμασία των μαθητών για τις σταδιοδρομίες στη βιομηχανία τουριστών.

ΚΑΤΩ ΧΩΡΕΣ

Προ-πανεπιστημιακή εκπαίδευση (<i>Voorbereidend wetenschappelijk onderwijs – VWO</i>)	12-18 ετών
Ανώτερη γενική δευτεροβάθμια εκπαίδευση (<i>Hoger algemeen voortgezet onderwijs – HAVO</i>)	12-17 ετών
Δευτεροβάθμια επαγγελματική εκπαίδευση (<i>Middelbaar beroepsonderwijs – MBO</i>)	16-17/18/19/20 ετών

ΝΟΡΒΗΓΙΑ

<i>Videregående skole</i> (Ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση)	16 – 19 ετών
--	--------------

Ένας ενιαίος τύπος ιδρύματος προσφέρει τις γενικές, ακαδημαϊκές και επαγγελματικές σειρές μαθημάτων.

ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ

Κανονική εκπαίδευση - Γενικές σειρές μαθημάτων - Τεχνολογικές σειρές μαθημάτων Επαγγελματική εκπαίδευση Εξειδικευμένη καλλιτεχνική εκπαίδευση	15-18 ετών (10η, 11η και 12η forms)
Εκπαίδευση ενηλίκων	Άνω των 18 ετών (10η, 11η και 12η forms)

ΣΚΟΤΙΑ

Η μετα-υποχρεωτική εκπαίδευση παρέχεται στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και σε 46 κολέγια μετα-δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Η επαγγελματική κατάρτιση προσφέρεται επίσης από τους ανεξάρτητους εκπαιδευτές και από τους εργοδότες στον εργασιακό χώρο.

ΙΣΠΑΝΙΑ

<i>Bachillerato</i> (γενική ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση)	16-18 ετών
<i>Formación Profesional Específica de grado medio</i> (ενδιάμεση συγκεκριμένη επαγγελματική κατάρτιση επιπέδων)	16-18 ετών

Αυτοί οι δύο τύποι μετα-υποχρεωτικών εκπαιδεύσεων μπορούν να παροσφερθούν χωριστά ή στην ίδια καθιέρωση, οι οποίοι, στη συνέχεια, είναι τα ίδια ιδρύματα που παρέχουν την υποχρεωτική εκπαίδευση. Το *Bachillerato* έχει μια διετή διάρκεια και το *Formación Profesional Específica de grado medio* έχει μια ποικίλη διάρκεια (κανονικά ένα ενάμιση έτος).

ΣΟΥΗΔΙΑ

<i>Gymnasieskola</i> (ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση)	16-19 ετών
---	------------

Όλα τα ανώτερα προγράμματα δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης πραγματοποιούνται στα *Gymnasieskola*.

ΑΓΓΛΙΑ, ΟΥΑΛΙΑ ΚΑΙ ΒΟΡΕΙΑ ΙΡΛΑΝΔΙΑ

Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	16 to 18 ετών
--------------------------	---------------

Κριτήρια αποδοχής στην Ανώτερη Δευτεροβάθμια και Μετα-δευτεροβάθμια Εκπαίδευση

ΑΥΣΤΡΙΑ

Στην ένατη τάξη, οι μαθητές επιλέγουν μια από τις πολλές διαφορετικές σειρές μαθημάτων είτε στο γενικό είτε στον τεχνικό και επαγγελματικό τομέα της εκπαίδευσης (TVE). Η μεταφορά απαιτεί την επιτυχή απόκτηση του βαθμού οκτώ και είναι επίσης βασισμένη στην επίδοση. Μετά από την ολοκλήρωση εννέα ετών υποχρεωτικής εκπαίδευσης, οι μαθητές μπορούν να πραγματοποιήσουν μια σύμβαση μαθητείας με έναν εργοδότη, (οι ανήλικοι απαιτούν τη γονική συγκατάθεση). Οι μαθητευόμενοι γίνονται συγχρόνως μαθητές ενός υποχρεωτικού σχολείου TVE.

ΓΕΡΜΑΝΟΦΩΝΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΒΕΛΓΙΟΥ

Στην πλήρους απασχόλησης δευτεροβάθμια εκπαίδευση, οι μαθητές γίνονται αποδεκτοί στην ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση όταν ολοκληρώσουν επιτυχώς το πρώτο στάδιο της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, επιτυγχάνοντας τουλάχιστον τις βασικές ειδικότητες που καθορίστηκαν για αυτό το στάδιο. Οι μαθητές ηλικίας 16 (ή 15 εάν έχουν ολοκληρώσει το πρώτο στάδιο της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης) μπορούν να εισαχθούν στην μερικής απασχόλησης επαγγελματική εκπαίδευση, ή να αρχίσουν τη μαθητεία ή την κατάρτιση. Η εκπαίδευση και η κατάρτιση είναι σε αυτό το επίπεδο δωρεάν και οι γονείς είναι ελεύθεροι να επιλέξουν το ίδρυμα για τα παιδιά τους.

ΓΑΛΛΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΒΕΛΓΙΟΥ

Οι μαθητές ηλικίας 16 (ή εκείνοι ηλικίας 15 ποιοι έχουν ολοκληρώσει δύο έτη δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης) μπορούν να αρχίσουν την τεχνική εκπαίδευση ή block release training (sandwich courses), ή την κατάρτιση που καλύπτεται μέχρι την περίοδο υποχρεωτικής εκπαίδευσης. Σε αυτό το επίπεδο, η εκπαίδευση είναι ελεύθερη (υπό τους προαναφερθέντες όρους σχετικά με την πλήρους απασχόλησης εκπαίδευση) και οι γονείς είναι ελεύθεροι να επιλέξουν το ίδρυμα για τα παιδιά τους.

ΔΑΝΙΑ

Οι μαθητές είναι συνήθως ηλικίας 16 ή έχουν ολοκληρώσει εννέα έτη υποχρεωτικής εκπαίδευσης. Η αποδοχή σε ένα *gymnasium* εξαρτάται και από τα αποτελέσματα των πιστοποιητικών αναχώρησης *folkeskole* και από μια σύσταση από το διδακτικό προσωπικό. Κανένα αμοιβή δεν καταβάλλεται.

ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ

Οι μαθητές που έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς την υποχρεωτική εκπαίδευση είναι επιλέξιμοι για τη γενική και επαγγελματική ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και κατάρτιση. Οι μαθητές έχουν δικαίωμα να απευθυνθούν σε οποιοδήποτε ίδρυμα που προσφέρει την ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Η επιλογή μαθητών στην ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση είναι κυρίως βασισμένη στο αρχείο σπουδών του μαθητή, ενώ τα κριτήρια επιλογής που χρησιμοποιούνται από τα επαγγελματικά ιδρύματα περιλαμβάνουν επίσης την επαγγελματική εμπειρία και άλλους συγκρίσιμους παράγοντες και ενδεχομένως δοκιμές εισόδου και ικανότητας. Αν και η εκπαίδευση είναι ελεύθερη, μπορεί να απαιτηθεί η συμβολή προς το υλικό εκμάθησης. Πάνω από το 90% των μαθητών συνεχίζουν τις σπουδές τους αμέσως μετά από τη βασική εκπαίδευση: περίπου το 54% επιλέγουν γενικές ανώτερες δευτεροβάθμιες σπουδές και το 36% τις επαγγελματικές ανώτερες δευτεροβάθμιες σπουδές. Η ολοκλήρωση της ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, και γενικής και επαγγελματικής, δίνει την δυνατότητα στους μαθητές να επιλέξουν την κατάλληλη σχολή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

ΓΑΛΛΙΑ

Η εγγραφή των μαθητών στην κρατική εκπαίδευση είναι βασισμένη σε μια τμηματική «αρχή»: οι μαθητές εγγράφονται κανονικά στο σχολείο πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, *collège* ή *lycée* της περιοχής στην οποία οι γονείς τους ζουν (γνωστό ως *secteur* στην περίπτωση του *collège*, και *district* στο *lycée*). Η κρατική εκπαίδευση είναι δωρεάν. Γονείς που επιθυμούν μπορούν να εγγράψουν το παιδί τους στην ιδιωτική εκπαίδευση ελεύθερα, υπό τον όρο ότι οι θέσεις είναι διαθέσιμες. Οι αμοιβές στα σχολεία με βάση μιας σύμβασης με το κράτος δεν είναι συνήθως πολύ υψηλές, ως αποτέλεσμα της ουσιαστικής κρατικής χρηματοδότησης που παρέχεται σε αυτά τα ιδρύματα.

ΓΕΡΜΑΝΙΑ

Αποδοχή στο *Gymnasiale Oberstufe* (το ανώτερο επίπεδο του *Gymnasium*) απαιτεί κατώτερα δευτεροβάθμια προσόντα αναχώρησης που ανταποκρίνονται σε ορισμένα πρότυπα ικανοτήτων. Οι απαιτήσεις αποδοχής για την πλήρους απασχόλησης επαγγελματική εκπαίδευση εξαρτώνται από τον τύπο σχολείου που επιλέγεται.

Το *duales System* είναι ανοικτό σε όλους τους αποφοίτους κατώτερου δευτεροβάθμιου σχολείου, ανεξάρτητα από τις επιδόσεις τους.

ΕΛΛΑΔΑ

Οι υποψήφιοι πρέπει να έχουν το πιστοποιητικό αναχώρησης Γυμνασίου. Καμία αμοιβή δεν επιβάλλεται. Η επιλογή του σχολείου είναι βασισμένη στα κριτήρια περιοχής διαμονής. Η αποδοχή σε ένα ΙΕΚ απαιτεί ένα πιστοποιητικό αναχώρησης από την κατώτερη υψηλή, τεχνική ή επαγγελματική σχολή, ένα Γυμνάσιο, ή από ένα σχολείο μαθητείας. Μπορούν να υπάρξουν απαιτήσεις για συγκεκριμένες σειρές μαθημάτων. Όλη η δημόσια μετα-δευτεροβάθμια εκπαίδευση είναι ελεύθερη.

ΙΤΑΛΙΑ

Οι κάτοχοι του πτυχίου της υποχρεωτικής δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (*diploma di licenza media*) μπορούν να εισαχθούν στην ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Πληρώνονται δίδακτρα, αλλά οι μαθητές στα κρατικά σχολεία μπορούν να είναι απαλλαγμένοι ή να λάβουν οικονομική ενίσχυση, ανάλογα με το οικογενειακό εισόδημά τους.

ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ

Οι μαθητές συνεχίζουν τις σπουδές τους δωρεάν στο σχολείο όπου άρχισαν τη δευτεροβάθμια εκπαίδευσή τους

ΜΑΛΤΑ

Οι απαιτήσεις για την είσοδο στο Κατώτερο Κολέγιο (Junior College) είναι η επιτυχία σε έξι θέματα στο πτυχίο δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (SEC). Οι απαιτήσεις για την είσοδο στο MCAST και ITS εξαρτώνται από τη σειρά μαθημάτων που επιλέγουν οι μαθητές και η ελάχιστη απαίτηση είναι το απολυτήριο. Η μετα-υποχρεωτική εκπαίδευση είναι δωρεάν.

ΚΑΤΩ ΧΩΡΕΣ

- Οι μαθητές στο πρώτο στάδιο HAVO και VWO μπορούν να συνεχίσουν την εκπαίδευσή τους στους αντίστοιχους τύπους εκπαίδευσης στην ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση
- Οι μαθητές VMBO που έχουν συμπληρώσει επιτυχώς το θεωρητικό πρόγραμμα μπορούν να εισαχθούν στο 4ο έτος του HAVO, υπό τον όρο ότι τα θέματα εξέτασής τους περιελάμβαναν τα μαθηματικά και ή τα γαλλικά ή τα γερμανικά (τα αγγλικά είναι ένα υποχρεωτικό θέμα VMBO). Για μερικά εξειδικευμένα θέματα υπάρχουν πρόσθετες απαιτήσεις
- Οι μαθητές με τα πιστοποιητικά HAVO μπορούν να αναγνωριστούν στο 5ο έτος του VWO
- MBO: Τα κριτήρια αποδοχής είναι:

- για τη σειρά μαθημάτων σε βοηθητικό ή βασικό επίπεδο επαγγελματικής κατάρτισης ο οποιοσδήποτε είναι σε θέση να εγγραφεί, χωρίς οποιοδήποτε απαιτήσεις σχετικά με την προηγούμενη εκπαίδευση
- για μια σειρά μαθημάτων στο επαγγελματικό ή μέσος-διοικητικό επίπεδο:
  - ◆ ένα πτυχίο της προ-επαγγελματικής δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (VMBO) ή
  - ◆ ένα πτυχίο της κατώτερης γενικής δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (MAVO) ή
  - ◆ απόδειξη ότι τα πρώτα τρία έτη ανώτερης γενικής δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (HAVO) ή προ-πανεπιστημιακής εκπαίδευσης (VWO) έχουν ολοκληρωθεί επιτυχώς
- για τη σειρά μαθημάτων στο ειδικό επίπεδο: η αποδοχή είναι δυνατή με προσόντα επαγγελματικής κατάρτισης για το ίδιο επάγγελμα ή την επαγγελματική ομάδα.

Οι σειρές μαθημάτων Block or day release courses (BBL) είναι ανοικτές μόνο σε εκείνους που έχουν ηλικία μεγαλύτερη από την ηλικία αποφοίτησης από το σχολείο.

ΝΟΡΒΗΓΙΑ

Όλοι οι μαθητές ηλικίας μεταξύ 16 και 19 ετών οι οποίοι έχουν ολοκληρώσει το *grunnskole* έχουν το δικαίωμα εισαγωγής στην ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Οι μαθητές μπορούν να επιλέξουν σχολεία έξω από το δήμο τους. Δεν πληρώνουν δίδακτρα για τη δημόσια ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, αλλά τα ιδιωτικά σχολεία μπορούν να απαιτούν δίδακτρα.

ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ

Για να εισαχθούν στην ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, οι μαθητές πρέπει να έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς τα εννέα έτη της υποχρεωτικής εκπαίδευσης. Οι μαθητές που είναι πρόθυμοι να εισαχθούν στις επαγγελματικές σχολές (*escolas profissionais*) πρέπει να έχουν ολοκληρώσει την υποχρεωτική εκπαίδευση ή να έχουν αποκτήσει ισοδύναμα προσόντα. Ο αριθμός μαθητών ανά τάξη ποικίλλει μεταξύ 15 και 26, Όλοι οι μαθητές πρέπει να έχουν ηλικία 14-15 ετών και κάτω από 18. Μετά από την ηλικία των 18 ετών, οι μαθητές πρέπει να εγγραφούν στην εκπαίδευση ενηλίκων. Η δημόσια δευτεροβάθμια εκπαίδευση είναι δωρεάν.

ΣΚΟΤΙΑ

Δεν υπάρχουν κανένα επίσημο προσόν που απαιτείται για την αποδοχή στην μετα-υποχρεωτική εκπαίδευση, αν και τα σχολεία και τα ιδρύματα μετα-δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης μπορούν να θέσουν τις συγκεκριμένες απαιτήσεις για την αποδοχή στις μεμονωμένες σειρές μαθημάτων. Οι μαθητές είναι ελεύθεροι να επιλέξουν το ίδρυμα και την κατεύθυνση σπουδών.

ΙΣΠΑΝΙΑ

Οι μαθητές πρέπει να κατέχουν ένα *Graduado en Educación Secundaria Obligatoria* (πτυχίο της υποχρεωτικής δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης) για την πρόσβαση σε κάθε μια εκ' των δύο τύπων εκπαίδευσης. Δεν υπάρχουν δίδακτρα στα χρηματοδοτούμενα από το δημόσιο ιδρύματα αλλά οι γονείς μπορεί να απαιτηθεί να πληρώσουν το εκπαιδευτικό υλικό, τη μεταφορά ή τα γεύματα, ανάλογα με το επίπεδο εισοδήματός τους.

ΣΟΥΗΔΙΑ

Είναι υποχρεωτικό οι μαθητές, για να υποβάλει αίτηση για το *Gymnasieskola*, να κατέχουν ένα πιστοποιητικό αποφοίτησης. Εντούτοις, προκειμένου να ακολουθηθεί ένα από τα 17 εθνικά προγράμματα ή τα ειδικά σχεδιασμένα προγράμματα (για τους μαθητές με τα ειδικά ενδιαφέροντα), οι μαθητές πρέπει να έχουν τουλάχιστον προβιβάσιμους βαθμούς σε σουηδικά (ως μητρική γλώσσα ή ως δεύτερη γλώσσα), σε αγγλικά και μαθηματικά. Οι μαθητές που δεν έχουν επιτύχει αυτόν τον στόχο μπορούν να ακολουθήσουν ένα μεμονωμένο πρόγραμμα. Οι μαθητές μπορούν σε μερικές περιπτώσεις να ακολουθήσουν μια σειρά μαθημάτων έξω από το δήμο τους. Το *Gymnasieskola* είναι δωρεάν.

ΑΓΓΛΙΑ, ΟΥΑΛΙΑ ΚΑΙ ΒΟΡΕΙΑ ΙΡΛΑΝΔΙΑ

Δεν υπάρχει καμία γενική απαίτηση για την αποδοχή στην μετα-υποχρεωτική εκπαίδευση, αν και τα σχολεία και τα κολέγια θέτουν συγκεκριμένες απαιτήσεις σχετικά με τα αποτελέσματα GCSE για την αποδοχή στις μεμονωμένες σειρές μαθημάτων. Οι μαθητές μπορούν να απευθυνθούν σε οποιοδήποτε ίδρυμα που προσφέρει την επιλογή τους φυσικά. Η μετα-υποχρεωτική εκπαίδευση είναι δωρεάν μέχρι την ηλικία των 19 ετών.

Αξιολόγηση, πρόοδος και προσόντα (τίτλοι) στην Ανώτερη Δευτεροβάθμια και Μετα-δευτεροβάθμια Εκπαίδευση

ΑΥΣΤΡΙΑ

Οι μαθητές που περνούν την εξέταση στο τέλος του *allgemein bildende höhere Schule* αποκτούν ένα πιστοποιητικό εγγραφής σε ανώτερη σχολή (*Reifeprüfungszeugnis*).

Οι μαθητές λαμβάνουν ένα πιστοποιητικό με την ολοκλήρωση της σειράς μαθημάτων μερικής απασχόλησης στο σχολείο. Μπορούν να υποβληθούν σε μια εξέταση στο τέλος της μαθητείας ενώπιον μιας επιτροπής που αποτελείται από τους εκπροσώπους των εργοδοτών και των εργαζομένων. Το *Lehrabschlussprüfungszeugnis* παρέχει πρόσβαση σε ορισμένα επαγγέλματα, επίσης το *Berufsreifeprüfung* (γενική πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση χωρίς τους πρόσθετους επαγγελματικούς τίτλους σπουδών) και το *Studienberechtigungsprüfung* (η εισαγωγική εξέταση τριτοβάθμιας εκπαίδευσης για ορισμένες σειρές μαθημάτων σπουδών).

Οι μαθητές στις σειρές μαθημάτων που διαρκούν 1-2 έτη λαμβάνουν τα προ-επαγγελματικά πιστοποιητικά κατάρτισης. Οι μαθητές στα σχολεία 3-4 ετών ΤVE υποβάλλονται σε μια εξέταση αναχώρησης (γραπτή/πρακτική και προφορική). Το πιστοποιητικό τους εξουσιοδοτεί για την άσκηση ορισμένων επαγγελμάτων και παρέχει την πρόσβαση σε περαιτέρω τίτλους, όπως *Berufsreifeprüfung*.

Οι μαθητές με διάρκεια πέντε ετών σειρών μαθημάτων μπορούν να αποκτήσουν το *Reife- und Diplomprüfung*, που περιλαμβάνει τα γραπτά/πρακτικά και προφορικά μέρη, και οδηγεί στα διπλά προσόντα περιλαμβάνοντας τη γενική πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και τα επαγγελματικά προσόντα για την άμεση είσοδο στην απασχόληση σε επίπεδο μεσαίων στελεχών.

Οι αναθέσεις για το *Reife(-und Diplom)prüfung* τίθενται από τους εκπαιδευτικούς ειδικοτήτων με την έγκριση των περιφερειακών σχολικών αρχών. Η εκπαιδευτικός της τάξης βαθμολογεί τα γραπτά. Η προφορική εξέταση λαμβάνεται ενώπιον μιας επιτροπής που περιλαμβάνει τους εξεταστές εκπαιδευτικούς που ελέγχονται από τον πρόεδρο και τον διευθυντή του σχολείου.

Οι μαθητές των μετα-δευτεροβάθμιων σειρών μαθημάτων παίρνουν ένα *Diplomprüfung* που τους παρέχει τα επαγγελματικά προσόντα.

ΓΕΡΜΑΝΟΦΩΝΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΒΕΛΓΙΟΥ

Στην πλήρους απασχόλησης ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση: Ένα *Abschlusszeugnis der Oberstufe des Sekundarunterrichts* (πτυχίο αναχώρησης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης) απονέμεται σε εκείνους που έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς τα τελικά δύο έτη (το τρίτο στάδιο) της γενικής ή τεχνικής δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Για τους μαθητές που έχουν ακολουθήσει την επαγγελματική κατάρτιση, τα τελικά έτη σπουδών οδηγούν στο πιστοποιητικό ενός τίτλου σπουδών. Το *Abschlusszeugnis der Oberstufe des To Sekundarunterrichts* μπορεί να αποκτηθεί, στην επαγγελματική εκπαίδευση, μετά από την επιτυχή ολοκλήρωση ενός πρόσθετου έτους.

Η μερικής απασχόλησης εκπαίδευση αναγνωρίζεται τυπικά, και μπορεί να οδηγήσει στο πτυχίο ενός τίτλου σπουδών ισοδύναμο με αυτό που απονέμεται με την ολοκλήρωση της πλήρους απασχόλησης επαγγελματικής εκπαίδευσης. Η μαθητεία οδηγεί στην απόκτηση ενός πιστοποιητικού της επαγγελματικής ικανότητας ή/και ενός πιστοποιητικού μαθητείας που απονέμεται βάσει της συνεχούς αξιολόγησης και μιας τελικής εξέτασης.

ΓΑΛΛΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΒΕΛΓΙΟΥ

Η κατάρτιση Block release training αναγνωρίζεται και μπορεί να οδηγήσει στην απόκτηση ενός πιστοποιητικού ισοδύναμου με αυτόν που λαμβάνεται στο τέλος της πλήρους απασχόλησης εκπαίδευσης. Η μαθητεία οδηγεί σε ένα πιστοποιητικό μιας επαγγελματικής ικανότητας ή/και ένα πιστοποιητικό μαθητείας που απονέμεται βάσει της συνεχούς αξιολόγησης και μιας τελικής εξέτασης. Το διδακτικό προσωπικό αποφασίζει ποιοι σπουδαστές μπορούν να λάβουν αυτά τα προσόντα.

ΔΑΝΙΑ

Οι μαθητές που παραμένουν στο *folkeskole* για το προαιρετικό δέκατο έτος μπορούν να υποβληθούν σε εξετάσεις σε πέντε θέματα. Οι τελικές εξετάσεις των *Gymnasium* λαμβάνονται σε δέκα θέματα. Το τμήμα του Υπουργείου γενικής ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης θέτει τις γραπτές εξετάσεις. Οι εξωτερικοί εξεταστές που διορίζονται από το Υπουργείο Παιδείας βαθμολογούν τα γραπτά. Η αξιολόγηση για τους τελικούς βαθμούς είναι επίσης βασισμένη σε μια σημαντική γραπτή ανάθεση. Οι επιτυχείς υποψήφιοι λαμβάνουν ένα πιστοποιητικό με τη βαθμολογία που κερδίζουν σε κάθε θέμα καθώς επίσης και τη βαθμολογία για την εργασία του έτους. Οι επαγγελματικές σειρές μαθημάτων έχουν μια τελική εξέταση, και οι τελικοί βαθμοί απεικονίζουν και την προφορική και γραπτή αξιολόγηση. Εκτός από τις γραπτές και προφορικές εξετάσεις, οι μαθητές μετά από τις σειρές μαθημάτων HTX και HHX ολοκληρώνουν μια σημαντική γραπτή ανάθεση.

ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ

Η γενική ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευσης διαρκεί τρία έτη, αλλά οι μαθητές μπορούν να την ολοκληρώσουν σε 2 έως 4 έτη. Κάθε σειρά μαθημάτων αξιολογείται με την ολοκλήρωση της και όταν ολοκληρώσει ένας μαθητής τον απαραίτητο αριθμό σειρών μαθημάτων, λαμβάνει ένα πιστοποιητικό αποφοίτησης.

Η γενική ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση τελειώνει με μια εθνική εξέταση για την εισαγωγή στην τριτοβάθμια, η οποία περιλαμβάνει τέσσερις υποχρεωτικές δοκιμές που καλύπτουν τις δύο εθνικές γλώσσες, μια ξένη γλώσσα και τα μαθηματικά ή τις γενικές σπουδές (ανθρωπιστικές και φυσικές επιστήμες). Με την επιτυχή ολοκλήρωση της εξέτασης της ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, στους μαθητές απονέμεται ένα χωριστό πιστοποιητικό που παρουσιάζει λεπτομέρειες της επιτυχίας των δοκιμών και την βαθμολογία τους.

Οι μαθητές στην επαγγελματική ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και κατάρτιση μπορούν επίσης να υποβληθούν στην παραπάνω εθνική εξέταση.

Η επαγγελματική εκπαίδευση καλύπτει επτά τομείς της εκπαίδευσης, 52 επαγγελματικά προσόντα συμπεριλαμβανομένων συνολικά 112 διαφορετικών προγραμμάτων σπουδών. Η διάρκεια σπουδών είναι τρία έτη (120 πιστώσεις). Κάθε επαγγελματικό προσόν αποτελείται από τις επαγγελματικές σπουδές συμπεριλαμβανομένων τουλάχιστον 20 πιστώσεων της απασχολημένης εκμάθησης στις επιχειρήσεις, θέματα πυρήνων, όπως οι γλώσσες και οι επιστήμες, και οι σπουδές *freechoice*. Οι σπουδές περιλαμβάνουν την παροχή συμβουλών μαθητών και ένα τελικό πρόγραμμα. Μερικές σπουδές είναι υποχρεωτικές και άλλες είναι προαιρετικές.

Οι δεξιότητες και οι γνώσεις των μαθητών αξιολογούνται μετά από την ολοκλήρωση κάθε ενότητας σπουδών. Ένα πιστοποιητικό τίτλου σπουδών απονέμεται μετά από την ολοκλήρωση όλων των σπουδών.

ΓΑΛΛΙΑ

Οι μαθητές που αναγνωρίζονται σε ένα *lycée d'enseignement général et technologique* αξιολογούνται καθ' όλη τη διάρκεια του πρώτου έτους τους (δεύτερη τάξη), κατά τη διάρκεια του οποίου επιλέγουν το είδος πτυχίου που αντιστοιχεί καλύτερα στη δυνατότητα και τα ενδιαφέροντά τους. Στο τέλος του έτους και λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα της αξιολόγησης, η επιτροπή των εκπαιδευτικών δέχεται ή αρνείται την επιλογή τους. Στην τελευταία περίπτωση, οι γονείς τους έχουν δικαίωμα για να διαμαρτυρηθούν. Το πτυχίο αποκτιέται με την ολοκλήρωση της τελικής τάξης αλλά, σε μερικές θεματικές περιοχές, οι μαθητές υποβάλλονται σε εξέταση με την ολοκλήρωση της πρώτης τάξης (δεύτερο έτος).

Τα *lycées professionnels* προετοιμάζουν τους μαθητές για τα προσόντα σε δύο επίπεδα: το πρώτο (επίπεδο V), οδηγεί σε δύο τύπους εθνικών προσόντων: το *certificat d'aptitude professionnelle* και το *brevet d'études professionnelles*. Η ολοκλήρωση του δεύτερου (επίπεδο IV) καταλήγει στο

baccalauréat professionnel. Η εργασία για αυτά τα προσόντα περιλαμβάνει πάντα μια ενδοεταιρική περίοδο τοποθέτησης (εργασία, κατάρτιση σε εταιρία).

Το πτυχίο, είτε γενικό, τεχνολογικό είτε επαγγελματικό, δίνει την πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Εντούτοις, ενώ τα γενικά και τεχνολογικά πτυχία συνδέονται με τη συνέχεια των περαιτέρω σπουδών, το επαγγελματικό πτυχίο προορίζεται πρώτιστα να παρέχει την άμεση πρόσβαση στην απασχόληση.

ΓΕΡΜΑΝΙΑ

Οι μαθητές που επιτυγχάνουν στο *Abiturprüfung* λαμβάνουν το *Zeugnis der Allgemeinen Hochschulreife*, το οποίο παρέχει την πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Οι επαγγελματικές σειρές μαθημάτων στις πλήρους απασχόλησης επαγγελματικές σχολές προετοιμάζουν τους μαθητές για ένα συγκεκριμένο επάγγελμα, ή για την πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση (*Zeugnis der Fachgebundenen Hochschulreife* και *Fachhochschulreife*). Οι υποψήφιοι στο *dualen System* που επιτυγχάνουν σε μια τελική εξέταση λαμβάνουν ένα πιστοποιητικό αναχώρησης από το αρμόδιο όργανο. Ταυτοχρόνως, το *Berufsschule* εκδίδει ένα πιστοποιητικό αναχώρησης εάν ο εκπαιδευόμενος έχει επιτύχει σε όλα τα θέματα.

ΕΛΛΑΔΑ

Οι μαθητές δίνουν τις κανονικές προφορικές και γραπτές εξετάσεις – που οργανώνονται από τους εκπαιδευτικούς – οι οποίοι βαθμοί προσμετρούνται με την βαθμολογία των εξετάσεων στο τέλος του χρόνου. Ο προβιβασμός εξαρτάται από την απόδοση. Οι μαθητές που ολοκληρώνουν επιτυχώς αυτήν την φάση λαμβάνουν ένα ανώτερο πιστοποιητικό αναχώρησης ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (*Απολυτήριο Λυκείου*). Οι επιτυχόντες μαθητές στα τεχνικά/επαγγελματικά εκπαιδευτήρια λαμβάνουν ένα πιστοποιητικό αποφοίτησης ή ένα ειδικό δίπλωμα. Οι μαθητές που ολοκληρώνουν μια σειρά μαθημάτων ΙΕΚ λαμβάνουν ένα πιστοποιητικό, και εκείνοι που επιτυγχάνουν στην εξέταση λαμβάνουν ένα δίπλωμα.

ΙΤΑΛΙΑ

Σε ανώτερο δευτεροβάθμιο επίπεδο, η προφορική και γραπτή εργασία των μαθητών αξιολογείται κάθε τρεις ή τέσσερις μήνες. Η τελική εξέταση, στο τέλος της ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, είναι *esame di Stato conclusivo dei corsi di studio di istruzione secondaria superiore*.

ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ

Η αξιολόγηση σε μετα-υποχρεωτικό επίπεδο είναι βασισμένη στην κανονική δοκιμή που δίνεται κάθε περίοδο σε όλα τα θέματα. Οι μαθητές που επιτυγχάνουν σε μια εθνική εξέταση στο τέλος της εκπαίδευσής τους στο γενικό *lycée* τους απονέμεται το *diplôme de fin d'études générales* (γενικό δίπλωμα αποφοίτησης).

Οι μαθητές που ολοκληρώνουν ικανοποιητικά τα τρία έτη στο ενδιάμεσο στάδιο των τεχνικών *lycée* λαμβάνουν το *certificat d'aptitude technique et professionnelle* (πιστοποιητικό της τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας). Οι μαθητές που επιτυγχάνουν σε μια εθνική εξέταση στο τέλος του ανώτερου σταδίου των τεχνικών *lycée* λαμβάνουν το *diplôme de fin d'études secondaires techniques* (τεχνικό δευτεροβάθμιο δίπλωμα αποφοίτησης) ή ένα *diplôme de technicien* (δίπλωμα τεχνικού).

Η μετα-δευτεροβάθμια εκπαίδευση στα τεχνικά *lycées* οδηγεί *Brevet de technicien supérieur* (BTS, ή δίπλωμα του ανώτερου τεχνικού).

ΜΑΛΤΑ

Οι μορφές αξιολόγησης μπορούν να περιλάβουν γραπτές, προφορικές και πρακτικές εξετάσεις ή/και τη συνεχή αξιολόγηση. Ομοίως ανάλογα με τη σειρά μαθημάτων μια σειρά των προσόντων είναι διαθέσιμη στους μαθητές στο μετα-υποχρεωτικό επίπεδο. Για τις γενικές/ακαδημαϊκές σειρές

μαθημάτων ο πιο κοινός τίτλος σπουδών είναι το πτυχίο εγγραφής σε ανώτερο και ενδιάμεσο επίπεδο που απονέμεται από το πανεπιστήμιο της Μάλτας ή/και το γενικό πτυχίο της εκπαίδευσης σε ανώτερο επίπεδο που τίθεται από τις βρετανικές επιτροπές εξετάσεων. Οι πιο κοινοί τίτλοι σπουδών για τις επαγγελματικές και τεχνικές σειρές μαθημάτων περιλαμβάνουν τα πτυχία MCAST, τα διπλώματα και τα Business and Technology Education Council (BTEC) εθνικά και ανώτερα εθνικά διπλώματα

ΚΑΤΩ ΧΩΡΕΣ

Στη γενική δευτεροβάθμια εκπαίδευση, οι εξετάσεις αποφοίτησης για HAVO και VWO διακρίνονται σε δύο τμήματα: μια εθνική εξέταση στο τελικό έτος και ένας σχολικό διαγωνισμό. Για μερικά θέματα υπάρχει ένας σχολικός διαγωνισμός μόνο.

Στη δευτεροβάθμια επαγγελματική εκπαίδευση, στους μαθητές απονέμονται τα πτυχία αναχώρησης για τις εξετάσεις που έχουν επιτύχει. Αφότου έχουν επιτύχει σε όλες τις δοκιμές της σειράς μαθημάτων και έχουν αποκτήσει τα συνοδευτικά πιστοποιητικά, ένα δίπλωμα αντικαθιστά τα πιστοποιητικά.

ΝΟΡΒΗΓΙΑ

Η αξιολόγηση είναι βασισμένη στη συνεχή αξιολόγηση και τις εξετάσεις στο τέλος του χρόνου. Τα θέματα των εξετάσεων δεν προέρχονται από το σχολείο όπως και η βαθμολόγηση τους. Η προαγωγή των μαθητών εξαρτάται από την απόδοση τους. Τα σχολεία εκδίδουν τα πιστοποιητικά για τις σειρές μαθημάτων που οδηγούν στην ανώτατη εκπαίδευση. Οι εθνικές δοκιμές στις βασικές δεξιότητες πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια του πρώτου έτους, με στόχο να προσαρμοστεί καλύτερα η διδασκαλία στις ανάγκες κάθε μαθητή.

ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ

Η διαμορφωτική αξιολόγηση πραγματοποιείται από τους εκπαιδευτικούς και είναι ουσιαστικά περιγραφική και ποιοτική.

Η αθροιστική αξιολόγηση είναι ευθύνη και των εκπαιδευτικών και του Υπουργείου Παιδείας να εξασφαλιστεί εθνική ομοιογένεια στο τέλος των διαδικασιών σχολικής αξιολόγησης. Η αθροιστική αξιολόγηση, που εκφράζεται σε μια κλίμακα 0-20 βαθμών, εκτελείται σε σχολικό επίπεδο και σε εθνικό επίπεδο στο τέλος κάθε έτους. Οι εθνικές τελικές εξετάσεις λαμβάνονται στο τέλος της 12ης μορφής κανονικής εκπαίδευσης. Οι μαθητές που ολοκληρώνουν επιτυχώς αυτόν τον κύκλο της εκπαίδευσης τους απονέμεται ένα δίπλωμα δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (*diploma de estudos secundários*) οι μαθητές που ολοκληρώνουν επιτυχώς μια τεχνολογική σειρά μαθημάτων λαμβάνουν μαζί ένα επαγγελματικό πιστοποιητικό επίπεδου 3 τίτλου σπουδών και ένα δίπλωμα δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Στις επαγγελματικές σχολές, στους μαθητές απονέμεται ένα δίπλωμα πιστοποιώντας ότι έχουν επιτύχει ένα 3ου επίπεδου επαγγελματικό τίτλο σπουδών. Αυτό το δίπλωμα αναγνωρίζεται επίσης ως ισοδύναμο με το δίπλωμα δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

ΣΚΟΤΙΑ

Οι μορφές αξιολόγησης γραπτές, προφορικές και πρακτικές εξετάσεις ή τη συνεχή αξιολόγηση. Τα σκοτσέζικα επαγγελματικά προσόντα (SVQs) δεν αξιολογούνται μέσω των εξετάσεων αλλά απαιτούν τους υποψηφίους για να καταδείξουν την ικανότητά τους στους διευκρινισμένους στόχους. Οι τίτλοι σπουδών περιλαμβάνουν το Scottish Qualification Certificate at Higher Grade (Highers), Advanced Higher Grade and Scottish Group Awards and Scottish Vocational Qualifications (SVQs).

ΙΣΠΑΝΙΑ

Οι μαθητές *Bachillerato* είναι υπαγόμενοι στη συνεχή αξιολόγηση για όλη τη σειρά μαθημάτων, αλλά με διαφορετική αξιολόγηση ανάλογα με το θέμα. Οι μαθητές που αποτυγχάνουν κάποιο θέμα στο τέλος του έτους μπορούν να δώσουν κάποιες ειδικές εξετάσεις. Οι κανονισμοί προαγωγής και παραμονής στην εκπαίδευση θέτουν τη μέγιστη παραμονή σε αυτό το στάδιο σε τέσσερα έτη. Εκείνοι

που αποτυγχάνουν περισσότερα από δύο θέματα στο πρώτο έτος, ή περισσότερα από τρία θέματα στο δεύτερο έτος, πρέπει να επαναλάβουν το έτος, ενώ οι μαθητές που αποτυγχάνουν σε λιγότερο από τρία θέματα θα πρέπει μόνο να πάρουν εκείνα τα τρία θέματα. Οι επιτυχόντες μαθητές λαμβάνουν το δίπλωμα *Bachiller*. Η συνεχής αξιολόγηση ισχύει επίσης για την επαγγελματική σειρά μαθημάτων και οι επιτυχόντες μαθητές λαμβάνουν το πιστοποιητικό *Técnico* στον τομέα της σχετικής ειδικότητας.

ΣΟΥΗΔΙΑ

Η εργασία των μαθητών αξιολογείται σε συνεχή βάση, με την βαθμολογία που απονέμεται για την ολοκλήρωση κάθε σειράς μαθημάτων. Οι εθνικές δοκιμές έχουν αναπτυχθεί σε ορισμένα θέματα. Καμία τελική εξέταση δεν λαμβάνεται, αλλά ένα πιστοποιητικό αναχώρησης απονέμεται με την ολοκλήρωση του *Gymnasieskola*. Αυτό αποτελείται από μια περίληψη των σειρών μαθημάτων στο σχέδιο σπουδών του μαθητή και τους βαθμούς που παραλαμβάνονται στη σειρά μαθημάτων. Μετά από την ολοκλήρωση της ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσής, οι μαθητές έχουν δικαίωμα να υποβληθούν σε εξετάσεις για να βελτιώσουν τους βαθμούς τους.

ΑΓΓΛΙΑ, ΟΥΑΛΙΑ ΚΑΙ ΒΟΡΕΙΑ ΙΡΛΑΝΔΙΑ

Οι κοινοί τίτλοι σπουδών που λαμβάνονται είναι το General Certificate of Education Advanced level/Advanced Subsidiary level (GCE A-level/AS-levels), vocational A levels (VCEs), και National Vocational Qualifications (NVQs). Τα σχέδια αξιολόγησης για το GCE A-level/AS-levels και VCEs ποικίλλουν. Η αξιολόγηση μπορεί να περιλάβει την προφορική και πρακτική αξιολόγηση καθώς επίσης και τις γραπτές εξετάσεις. Τα NVQs δεν αξιολογούνται μέσω των εξετάσεων αλλά απαιτούν από τους υποψηφίους να καταδείξουν την ικανότητά τους στους διευκρινισμένους στόχους.

Τύποι Ιδρυμάτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης

ΑΥΣΤΡΙΑ

Η τριτοβάθμια εκπαίδευση προσφέρεται σε:

- πανεπιστήμιο και πανεπιστήμιο της τέχνης και της μουσικής
- *Fachhochschule* (ίδρυμα τεχνικής/επαγγελματικής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης)
- πανεπιστημιακό κέντρο για τη δια βίου εκπαίδευση (Danube University Krems)
- ιδιωτικό πανεπιστήμιο (μετά από πιστοποίηση)
- (*Berufs*)*Pädagogische Akademie* (κολέγιο κατάρτισης εκπαιδευτικών)
- *Akademien für gehobene technisch-medizinische Berufe* (κολέγια για υψηλού επιπέδου ιατρικής τεχνολογίας επαγγέλματα)
- Επιπλέον, υπάρχουν διάφορα εκπαιδευτικά ιδρύματα που προσφέρουν σειρές μαθημάτων πανεπιστημιακού τύπου.

ΓΕΡΜΑΝΟΦΩΝΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΒΕΛΓΙΟΥ

Μόνο η μη πανεπιστημιακή τριτοβάθμια εκπαίδευση σύντομης σειράς μαθημάτων (εκπαιδευτικών και νοσοκόμων) παρέχεται στη γερμανόφωνη Κοινότητα. Οι ρυθμίσεις για την παροχή της είναι οι ίδιες όπως στη γαλλική Κοινότητα.

ΓΑΛΛΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΒΕΛΓΙΟΥ

Μια διάκριση μπορεί να γίνει μεταξύ του πανεπιστημίου και της μη πανεπιστημιακής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Οι σύντομες και μακροχρόνιες πανεπιστημιακές σειρές μαθημάτων δεν διαμορφώνουν μια συνεχή πορεία. Οι σπουδαστές στον ένα ή στον άλλο τύπο ακολουθούν δύο ευδιάκριτα διαφορετικά είδη παροχής εκπαίδευσης που περιλαμβάνονται στις διαφορετικές δομές σειράς μαθημάτων και τις μεθόδους διδασκαλίας. Εντούτοις είναι δυνατό σε ορισμένες περιπτώσεις να δίνεται η δυνατότητα μεταφοράς από τον ένα τύπο στον άλλο. Οι μη πανεπιστημιακές σειρές μαθημάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης παρέχονται ουσιαστικά στο *Hautes écoles* μπορούν επίσης να είναι σύντομες ή μακροχρόνιες και, στην τελευταία περίπτωση, είναι του ίδιου επιπέδου με τις πανεπιστημιακές σειρές μαθημάτων.

ΔΑΝΙΑ

Η τριτοβάθμια εκπαίδευση πραγματοποιείται στα πανεπιστήμια, τα οποία προσφέρουν σειρές μαθημάτων στα γενικότερα ακαδημαϊκά θέματα και στα ειδικευμένα μη πανεπιστημιακά ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που προσφέρουν την εκπαίδευση που οδηγεί στα συγκεκριμένα επαγγέλματα.

ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ

Η τριτοβάθμια εκπαίδευση προσφέρεται από τα πανεπιστήμια και τα πολυτεχνεία, τα οποία είναι επαγγελματικά προσανατολισμένα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Τα πανεπιστήμια υπογραμμίζουν την επιστημονική έρευνα, ενώ τα πολυτεχνεία υιοθετούν μια πρακτικότερη προσέγγιση.

ΓΑΛΛΙΑ

Η τριτοβάθμια εκπαίδευση παρέχεται στα πανεπιστήμια, που είναι δημόσια με εξαίρεση πέντε καθολικά ιδρύματα, ή ανώτερα δημόσια σχολεία, ή ιδιωτικά σχολεία μερικά από τα οποία είναι γνωστά ως *grandes écoles*. Τα ιδρύματα ή τα σχολεία μπορούν να συνδεθούν με τα πανεπιστήμια. Περιλαμβάνουν *instituts universitaires de technologie* (IUTs) παρέχοντας τις σύντομες τεχνολογικές σειρές μαθημάτων, *instituts universitaires professionnalisés* (IUPs) αφορούν την εφαρμοσμένη

μηχανική, και *instituts universitaires de formation des maîtres* (IUFMs) που προετοιμάζουν τους σπουδαστές για τις εξετάσεις για τον διορισμό των εκπαιδευτικών και παρέχουν την κατάρτιση εκπαιδευτικών, κ.λπ.

Μερικά *lycées* συμβάλλουν στην τριτοβάθμια εκπαίδευση επειδή προσφέρουν την προπαρασκευαστική εκπαίδευση σε εκείνοι που επιδιώκουν την αποδοχή στα *grandes écoles*, στις αποκαλούμενες *classes préparatoires aux grandes écoles* (CPGE), ή επειδή περιλαμβάνουν τα *sections de techniciens supérieurs* (STS, ή τμήματα των υψηλότερων τεχνικών) που παρέχουν τα σύντομα τεχνικά εκπαιδευτικά μαθήματα.

ΓΕΡΜΑΝΙΑ

Τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης περιλαμβάνουν τα *Universitäten* (πανεπιστήμια) και τα ισοδύναμα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, *Kunsthochschulen* (κολέγια της τέχνης), *Musikhochschulen* (κολέγια της μουσικής) και *Fachhochschulen* (πανεπιστήμια των εφαρμοσμένων επιστημών).

ΕΛΛΑΔΑ

Η τριτοβάθμια εκπαίδευση παρέχεται κυρίως στα πανεπιστήμια, τα οποία προσφέρουν μια γενική ακαδημαϊκή εκπαίδευση, ή στα τεχνολογικά ιδρύματα εκπαίδευσης (ΤΕΙ).

ΙΤΑΛΙΑ

Υπάρχουν δύο κύριοι τύποι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης :

Η πανεπιστημιακή εκπαίδευση.

Οι διάφοροι τύποι ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης προσφέρουν τη μη πανεπιστημιακή τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Μια διαδικασία έχει ξεκινήσει για να αυξήσει την ποικιλομορφία και την ευελιξία της εκπαίδευσης που προσφέρεται στην τριτοβάθμια εκπαίδευση με την εισαγωγή μιας νέας μορφής μετα-δευτεροβάθμιας κατάρτισης (*Formazione Superiore Integrata - FIS* (ενσωματωμένη τριτοβάθμια εκπαίδευση) που σχεδιάζεται για τους συγκεκριμένους τύπους επαγγελμάτων για να παράσχει μια εναλλακτική λύση στις πανεπιστημιακές σπουδές.

ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ

Από τον Ιούλιο του 2003, το πανεπιστήμιο του Λουξεμβούργου έχει αποκτήσει μια νέα δομή περιλαμβάνοντας τα *Centre Universitaire de Luxembourg* (πανεπιστημιακό κέντρο του Λουξεμβούργου), *Institut Supérieur de Technologie* (ανώτερο τεχνολογικό ίδρυμα), το *Institut supérieur d'études et de recherches pédagogiques* (ίδρυμα για τις υψηλότερες σπουδές και την έρευνα στη διδασκαλία), τα *Institut d'études éducatives et sociales* (ίδρυμα για τις εκπαιδευτικές και κοινωνικές σπουδές).

Το πανεπιστήμιο του Λουξεμβούργου παρέχει επίσης τη μεταπτυχιακή εκπαίδευση.

Εκτός από το πανεπιστήμιο του Λουξεμβούργου υπάρχει μια δύο ετών υψηλότερη επαγγελματική κατάρτιση που οδηγεί στο δίπλωμα ενός υψηλότερου τεχνικού (*Brevet de technicien supérieur – BTS*) στις εμπορικές επιστήμες ή στις τέχνες.

ΜΑΛΤΑ

Η τριτοβάθμια εκπαίδευση προσφέρεται στο πανεπιστήμιο της Μάλτας, Το πανεπιστήμιο προσφέρει επίσης και σπουδές μεταπτυχιακού επιπέδου.

ΚΑΤΩ ΧΩΡΕΣ

Οι Κάτω Χώρες έχουν ένα διπλό σύστημα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης

- πανεπιστημιακή εκπαίδευση (*wetenschappelijk onderwijs* = WO), που προσφέρεται από τα πανεπιστήμια
- υψηλότερη επαγγελματική εκπαίδευση (*hoger beroepsonderwijs* = HBO), που προσφέρεται από τα ιδρύματα HBO (*hogescholen*: πανεπιστήμια της επαγγελματικής εκπαίδευσης).

ΝΟΡΒΗΓΙΑ

Τέσσερα πανεπιστήμια, έξι ειδικευμένα πανεπιστημιακά ιδρύματα, 26 πανεπιστημιακά κολέγια, δύο πανεπιστημιακά κολέγια των τεχνών, και 30 ιδιωτικά ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης παρέχουν την τριτοβάθμια εκπαίδευση.

ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ

Η τριτοβάθμια εκπαίδευση στην Πορτογαλία περιλαμβάνει την πανεπιστημιακή και πολυτεχνική εκπαίδευση και παρέχεται από τα δημόσια, ιδιωτικά ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Η τριτοβάθμια εκπαίδευση πραγματοποιείται στα κρατικά πανεπιστήμια και το πολυτεχνείο. Η ιδιωτική τριτοβάθμια εκπαίδευση διοργανώνεται στα πανεπιστήμια, τα όχι ενσωματωμένα πανεπιστημιακά κολέγια, τα πολυτεχνικά ιδρύματα και σχολεία τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

ΣΚΟΤΙΑ

Υπάρχουν είκοσι ένα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (HEIs), περιλαμβάνοντας δεκατέσσερα πανεπιστήμια και επτά άλλα ιδρύματα. Προσφέρουν τα πανεπιστημιακά και μη πανεπιστημιακά προγράμματα επιπέδων (*degrees/sub-degrees*). Οι σειρές μαθημάτων σε επίπεδο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (κυρίως υψηλότερη εθνική βεβαίωση, υψηλότερο εθνικό δίπλωμα ή και τα δύο) προσφέρονται επίσης από όλα τα κολέγια μετα-δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και υπάρχουν στενοί συνεργάσιμοι δεσμοί μεταξύ των δύο τομέων.

ΙΣΠΑΝΙΑ

Η τριτοβάθμια εκπαίδευση περιλαμβάνει την πανεπιστημιακή και μη πανεπιστημιακή εκπαίδευση. Η μη πανεπιστημιακή εκπαίδευση περιλαμβάνει το *Enseñanzas Artísticas de grado superior*, (υψηλού επιπέδου αισθητική αγωγή), το *Formación Profesional Específica de grado superior* (υψηλού επιπέδου συγκεκριμένη επαγγελματική κατάρτιση) και τις σπουδές που οδηγούν στο ανώτερο πιστοποιητικό αθλητικών τεχνικών.

Η πανεπιστημιακού επιπέδου εκπαίδευση προσφέρεται σε *Facultades Universitarias* (πανεπιστημιακές σχολές), *Escuelas Técnicas Superiores* (υψηλότερα τεχνικά κέντρα εκπαίδευσης), και *Escuelas Universitarias* (πανεπιστημιακά κέντρα σπουδών πρώτου κύκλου). Το *Conservatorios Superiores* (υψηλότερες ακαδημίες μουσικής) και το *Escuelas Superiores* (υψηλότερα σχολεία) είναι τα δημόσια ιδρύματα που παρέχουν την υψηλού επιπέδου καλλιτεχνική εκπαίδευση. Γενικά, τα ιδρύματα που διδάσκουν την *Formación Profesional Específica de grado superior* (υψηλού επιπέδου συγκεκριμένη επαγγελματική κατάρτιση) είναι τα ίδια με αυτά που παρέχουν την ενδιάμεση κατάρτιση επιπέδων.

ΣΟΥΗΔΙΑ

Η τριτοβάθμια εκπαίδευση παρέχεται στα πανεπιστήμια (*universitet*) και τα πανεπιστημιακά κολέγια (*högskola*).

ΑΓΓΛΙΑ, ΟΥΑΛΙΑ ΚΑΙ ΒΟΡΕΙΑ ΙΡΛΑΝΔΙΑ

Τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης περιλαμβάνουν τα πανεπιστήμια, τα κολέγια τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και έναν μικρό αριθμό πανεπιστημιακών κολεγίων.

Μέγεθος τάξης / ομαδοποίηση μαθητών		
Χώρες	Μέγεθος τάξης (Πλήθος μαθητών)	Ομαδοποίηση μαθητών
Αυστρία	Πρωτοβάθμια : < 30 και 10 > Δευτεροβάθμια <20	Κατά ηλικία. Σε μερικές περιπτώσεις με βάση τη ικανότητα στα Γερμανικά, μαθηματικά και ξένη γλώσσα.
Γερμανόφωνη Κοινότητα του Βελγίου		Συνήθως κατά ηλικία. Όταν οι μαθητές είναι λίγοι υπάρχουν και μικτές τάξεις
Γαλλική Κοινότητα του Βελγίου		Κατά ηλικία
Δανία	28 μαθητές	Κατά ηλικία
Φινλανδία	Δεν υπάρχει κανονισμός	Κατά ηλικία Όπου χρειάζεται, οι μαθητές των διαφορετικών ηλικιών μπορούν να διδαχθούν μαζί, ιδιαίτερα στα μικρά σχολεία
Γαλλία	Δεν υπάρχει κανονισμός αλλά ο μέσος όρος είναι 25 μαθητές ανά τάξη στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση, 24 μαθητές στα <i>collèges</i> , 28 μαθητές στα <i>lycées généraux et technologiques</i> και 20 μαθητές στα <i>lycées professionnels</i>	Κατά ηλικία
Γερμανία	Κατά μέσο όρο 22 στην πρωτοβάθμια. Κατά μέσο όρο 24 στην δευτεροβάθμια.	Κατά ηλικία
Ελλάδα	Στην πρωτοβάθμια 15-30. Στη δευτεροβάθμια μέχρι 30.	Κατά ηλικία
Ιταλία	Περίπου 25 μαθητές	Κατά ηλικία
Λουξεμβούργο	Περίπου μεταξύ 17 με 25.	Κατά ηλικία
Μάλτα	Πρωτοβάθμια 30 μαθητές Δευτεροβάθμια 25 Στα πρακτικά μαθήματα 15.	Τα πρώτα τέσσερα έτη κατά ηλικία. Τα επόμενα με βάση την απόδοση τους.
Κάτω Χώρες	Δεν υπάρχει κανονισμός.	Κατά ηλικία
Νορβηγία	Οι κανόνες σχετικά με τις τάξεις και το μέγιστο μέγεθος τάξης αντικαταστάθηκαν πρόσφατα με τους κανόνες για την οργάνωση των μαθητών στις παιδαγωγικά κατάλληλες ομάδες. Η ιδέα πίσω από αυτήν την αλλαγή είναι ότι ο παλιός κανονισμός είχε ενεργήσει ως εμπόδιο στην καλή διδασκαλία.	
Πορτογαλία	Πρωτοβάθμια 25 Στα επόμενα χρόνια 25 με 28	Κατά ηλικία
Σκωτία	Μέγιστο 33 Στα πρακτικά μαθήματα 20.	Κατά ηλικία αλλά με κάποια μικτή δυνατότητα κατά την κρίση του σχολείου και των τοπικών αρχών.
Ισπανία	Πρωτοβάθμια 25 Δευτεροβάθμια 30	Κατά ηλικία
Σουηδία	Δεν υπάρχει κανονισμός	
Αγγλία, Ουαλία και Βόρεια Ιρλανδία	Πρωτοβάθμια 30	Πρωτοβάθμια με βάση την ηλικία. Δευτεροβάθμια με βάση την απόδοση

Διάρκεια της σχολικής ημέρας / εβδομάδας / έτους			
<i>Χώρες</i>	<i>Σχολική ημέρα</i>	<i>Σχολική Εβδομάδα</i>	<i>Σχολικό Έτος</i>
Αυστρία	50 λεπτά διαρκεί η διδακτική ώρα.	5 ή 6 ημέρες 20 έως 37 μαθήματα	215 ημέρες
Γερμανόφωνη Κοινότητα του Βελγίου	8:00 έως 5:00 Εκτός Τετάρτης που δεν λειτουργούν το απόγευμα 50 λεπτά διαρκεί η διδακτική ώρα.	5 μέρες (Δευτ. – Παρ.) 28 περίοδοι στην πρωτοβάθμια 32- 36 περίοδοι στη δευτεροβάθμια	180-184 ημέρες
Γαλλική Κοινότητα του Βελγίου	8:00 έως 5:00 Εκτός Τετάρτης που δεν λειτουργούν το απόγευμα 50 λεπτά διαρκεί η διδακτική ώρα.	5 μέρες (Δευτ. – Παρ.) 28 –31 περίοδοι στην πρωτοβάθμια 28- 36 περίοδοι στη δευτεροβάθμια	182 ημέρες
Δανία	45 λεπτά διαρκεί η διδακτική ώρα.	5 μέρες 20-28 μαθήματα	200 ημέρες
Φινλανδία		5 ημέρες 19 έως 30 μαθήματα	190 ημέρες
Γαλλία	55 λεπτά διαρκεί η διδακτική ώρα.	6 μέρες 26 μονόωρα μαθήματα στο πρωτοβάθμιο επίπεδο και 25,5 έως 30 στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση	180 ημέρες
Γερμανία	45 λεπτά διαρκεί η διδακτική ώρα.	5 ή 6 ημέρες 19-28 μαθήματα στην πρωτοβάθμια 28-30 δευτεροβάθμια	188-208 ημέρες
Ελλάδα	40-50 λεπτά διαρκεί η διδακτική ώρα.	5 μέρες 25-30 μαθήματα	195 ημέρες
Ιταλία		5 ημέρες 30 ώρες διδασκαλίας	200 ημέρες
Λουξεμβούργο	50-55 λεπτά διαρκεί η διδακτική ώρα.	Τα σχολεία είναι ανοικτά δύο πλήρεις ημέρες και δύο μισές ημέρες εβδομαδιαίως Περίπου 30 μαθήματα	212 ημέρες
Μάλτα	8:30 – 2:30	5 μέρες	
Κάτω Χώρες	<i>Πρωτοβάθμια εκπαίδευση</i> (8:30 π.μ. , 9:00 π.μ.) – (3:00 μ.μ, 4:00 μ.μ) μεσημεριανό διάλειμμα 60 λεπτά ή 90 λεπτά Η σχολική ημέρα 5,5 ώρες <i>Δευτεροβάθμια εκπαίδευση</i> 50 λεπτά διαρκεί η διδακτική ώρα.	5 μέρες Πρωτοβάθμια εκπαίδευση 22 ωρών / εβδομάδα (2 πρώτα έτη) 25 ωρών /εβδομάδα (τελευταία 6 έτη).	200 ημέρες
Νορβηγία		5 μέρες 20-30 μαθήματα	190 ημέρες
Πορτογαλία	50 λεπτά διαρκεί η διδακτική ώρα. στο 3 ^ο <i>ciclo do ensino básico</i> .	5 μέρες 26 ώρες στον πρώτο κύκλο και μεταξύ 30 και 32 στον 3 ^ο <i>ciclo do ensino básico</i> .	180 ημέρες
Σκωτία		25 ώρες πρωτοβάθμια 27,5 ώρες δευτεροβάθμια	190 ημέρες
Ισπανία	60 λεπτά διαρκεί η διδακτική ώρα	5 μέρες 25 μαθήματα πρωτοβάθμια 30 μαθήματα δευτεροβάθμια	180 π/βάθμια 175 δ/βάθμια
Σουηδία	Αποφασίζει το σχολείο τη διάρκεια της σχολικής ημέρας δεν πρέπει να ξεπερνά τις 8 ώρες	5 μέρες	178 ημέρες
Αγγλία, Ουαλία και Βόρεια Ιρλανδία		5 μέρες Ωρες μαθημάτων : 21 (για ηλικίες 5 - 7 ετών), 23,5 (για ηλικίες 8 - 11 ετών) και 24 (για ηλικίες 12 - 16 ετών)	190 ημέρες

Τύποι Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης (Πρωτοβάθμια – Δευτεροβάθμια) και Μετα-δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης	
ΑΥΣΤΡΙΑ	
Υποχρεωτική Εκπαίδευση (Πρωτοβάθμια – Δευτεροβάθμια)	Διάρκεια 9 έτη
(<i>Volksschule</i> ή <i>Grundschule</i>) - πρωτοβάθμια εκπαίδευση	6-10
Κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση <i>Volksschule</i> (ανώτερο αρχικό επίπεδο) <i>Hauptschule</i> (δευτεροβάθμια γενική εκπαίδευση) <i>Allgemein bildende höhere Schule</i> (δευτεροβάθμια ακαδημαϊκή εκπαίδευση – κατώτερο επίπεδο)	10-14
Βαθμός 9 <i>Polytechnische Schule</i> (προ-επαγγελματικό έτος) Ή οποιαδήποτε άλλη ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση	Άνω των 14
Ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση	
<i>Allgemein bildende höhere Schule</i> (δευτεροβάθμια ακαδημαϊκή εκπαίδευση – ανώτερο επίπεδο)	14*-18
<i>Polytechnische Schule</i> (προ-επαγγελματικό έτος)	14*-15
<i>Berufsbildende mittlere Schule</i> (τεχνική και επαγγελματική σχολή)	14+*
<i>Berufsbildende höhere Schule</i> (τεχνικό και επαγγελματικό κολέγιο)	14*-19
<i>Bildungsanstalten für Kindergartenpädagogik/ Sozialpädagogik</i> (σχολεία για την κατάρτιση των δασκάλων παιδικών σταθμών και του μη εκπαιδευτικού προσωπικού στο χώρο της εκπαίδευσης)	14*-19
<i>Berufsbildende Pflichtschule</i> (μερικής απασχόλησης επαγγελματική σχολή)	15+
Μετα-δευτεροβάθμια εκπαίδευση	
<i>Kolleg</i> (μετα-δευτεροβάθμια σειρά μαθημάτων για την τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση)	18+
*Αν και οι μαθητές αρχίζουν τις σειρές μαθημάτων σε αυτά τα σχολεία στην ηλικία των 14 ετών, η υποχρεωτική εκπαίδευση τελειώνει όταν είναι 15 ετών.	

ΓΕΡΜΑΝΟΦΩΝΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΒΕΛΓΙΟΥ	
Υποχρεωτική Εκπαίδευση (Πρωτοβάθμια – Δευτεροβάθμια)	Διάρκεια 10 - 12 έτη
Πρωτοβάθμια εκπαίδευση	6 - 12
Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	12 - 16 ή 18
Ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση	
Πλήρους απασχόλησης δευτεροβάθμια εκπαίδευση	15 - 18/19
Μερικής απασχόλησης δευτεροβάθμια εκπαίδευση	15/16 - 18/19
Μαθητεία/κατάρτιση	15/16 - 18/19
Μετα-δευτεροβάθμια επαγγελματική εκπαίδευση	18 – 21

ΓΑΛΛΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΒΕΛΓΙΟΥ	
Υποχρεωτική Εκπαίδευση (Πρωτοβάθμια – Δευτεροβάθμια)	Διάρκεια 10 - 12 έτη
Πρωτοβάθμια εκπαίδευση	6 - 12
Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	12-15/16 ή 18
Μετα-υποχρεωτική (Ανώτερη δευτεροβάθμια)	
Block release (sandwich) courses	15/16-18/ 19
Μαθητεία/κατάρτιση	15/16-18/19

ΔΑΝΙΑ	
Υποχρεωτική Εκπαίδευση (Πρωτοβάθμια – Δευτεροβάθμια)	Διάρκεια 9 έτη
<i>Folkeskole</i> Πρωτοβάθμια και κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση	7-16/17
Μετα-υποχρεωτική (Ανώτερη δευτεροβάθμια)	
Γενική ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση	
<i>Almengymnasiale uddannelser (Gymnasium and HF)</i>	16-19
<i>Erhvervs-gymnasiale uddannelser (HTX and HHX)</i>	17-19
Επαγγελματική ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση	
Επαγγελματική εκπαίδευση (EUD)	16-19
Βασική κοινωνική εκπαίδευση και κατάρτιση υγείας (Sосу)	
Γεωργική, θαλάσσια εκπαίδευση κ.λπ.	

ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	
Υποχρεωτική Εκπαίδευση (Πρωτοβάθμια – Δευτεροβάθμια)	Διάρκεια 9 έτη
<i>Peruskoulu/Grundskola</i> (Comprehensive school)	
Forms 1-6	7-12
Forms 7-9	13-16
Μετα-υποχρεωτική (Ανώτερη δευτεροβάθμια)	
<i>Lukio/Gymnasium</i> (γενική ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση)	16-19
<i>Ammatillnen oppilaitos/Yrkesläroanstalt</i> (επαγγελματικό ανώτερο δευτεροβάθμιο ίδρυμα)	

ΓΑΛΛΙΑ	
Υποχρεωτική Εκπαίδευση (Πρωτοβάθμια – Δευτεροβάθμια)	Διάρκεια 10 έτη
<i>école élémentaire</i> (πρωτοβάθμια εκπαίδευση)	6 - 11
<i>college</i> (κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση)	11 - 15
<i>lycée d'enseignement général et technologique</i> (γενικό και τεχνολογικό lycée) (ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση)	15 - 16
<i>lycée professionnel</i> (επαγγελματικό lycée) (ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση)	15 - 16
Μετα-υποχρεωτική (Ανώτερη δευτεροβάθμια)	
<i>lycée d'enseignement général et technologique</i> (γενικό και τεχνολογικό lycée) (ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση)	16 - 18
<i>lycée professionnel</i> (επαγγελματικό lycée) (ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση)	16 - 19

ΓΕΡΜΑΝΙΑ	
Υποχρεωτική Εκπαίδευση (Πρωτοβάθμια – Δευτεροβάθμια)	Διάρκεια 9 έτη
<i>Grundschule</i> (πρωτοβάθμια εκπαίδευση)	6-10 (6-12, Βερολίνο & Βρανδεμβούργο)
Κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση - <i>Orientierungsstufe</i> ('orientation' φάση μέσα στους διαφορετικούς σχολικούς τύπους ή ως χωριστή οργανωτική μονάδα) - <i>Gymnasium/Realschule/Hauptschule/Gesamtschule/</i> Τύποι σχολείων που προσφέρουν διάφορες πορείες της εκπαίδευσης όπως <i>Mittelschule</i>	10-12 12-15/16
Ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση	15/16-18/19
Μετα-υποχρεωτική (Ανώτερη δευτεροβάθμια)	
Γενική ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (<i>Gymnasiale Oberstufe</i>) στους ακόλουθους σχολικούς τύπους: <i>Gymnasium/Berufliches Gymnasium/ Fachgymnasium/ Gesamtschule</i>	16-19
Επαγγελματική εκπαίδευση <i>Berufsfachschule</i> (πλήρους απασχόλησης επαγγελματική σχολή) <i>Fachoberschule</i>	15/16-18/19 15/16-18 16-18
<i>Duales System</i> (Διπλό σύστημα: μερικής απασχόλησης επαγγελματική σχολή + εκμάθηση πάνω στη δουλειά)	15/16-18/19

ΕΛΛΑΔΑ	
Υποχρεωτική Εκπαίδευση (Πρωτοβάθμια – Δευτεροβάθμια)	Διάρκεια 9 έτη
<i>Δημοτικό σχολείο</i> (σχολείο πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης)	6-12
<i>Γυμνάσιο</i> (κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση)	12-15
Μετα-υποχρεωτική (Ανώτερη δευτεροβάθμια)	
Ενιαίο Λύκειο ή Ε.Λ. (comprehensive senior high school)	15-18
Τεχνικά Επαγγελματικά Εκπαιδευτήρια ή Τ.Ε.Ε. (Τεχνικές επαγγελματικές σχολές)	15-18
Ινστιτούτο Επαγγελματικής Κατάρτισης ή Ι.Ε.Κ. (Μετα-δευτεροβάθμια ιδρύματα επαγγελματικής κατάρτισης)	19-20

ΙΤΑΛΙΑ	
Υποχρεωτική Εκπαίδευση (Πρωτοβάθμια – Δευτεροβάθμια)	Διάρκεια 9 έτη *
<i>Primo ciclo dell'istruzione</i> (πρώτος κύκλος της εκπαίδευσης)	
<i>Scuola primaria</i> (σχολείο πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης)	6–11
<i>Scuola secondaria di I grado</i> (κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση)	11–14
Μετα-υποχρεωτική (Ανώτερη δευτεροβάθμια)	
Κλασσική εκπαίδευση <i>Liceo classico</i> (κλασσική ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση)	14-19
<i>Liceo scientifico</i> (επιστημονική ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση)	
Καλλιτεχνική εκπαίδευση <i>Liceo artistico</i> (καλλιτεχνική ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση)	14-18
<i>Istituti d'arte</i> (σχολεία τέχνης)	14–17/19
Τεχνική εκπαίδευση <i>Istituto Tecnico</i> (τεχνικό σχολείο)	14–19
Επαγγελματική εκπαίδευση <i>Istituto professionale</i> (επαγγελματική σχολή)	14–17/19
*Από το σχολικό έτος του 1999/2000, η εκπαίδευση είναι υποχρεωτική μεταξύ των ηλικιών 6 και 15 ετών.	

ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	
Υποχρεωτική Εκπαίδευση (Πρωτοβάθμια – Δευτεροβάθμια)	Διάρκεια 9 έτη
<i>Sprillschoul</i> (προσχολική εκπαίδευση)	4-6 (για την ηλικία των 6)
<i>Πρωτοβάθμια εκπαίδευση</i>	6-12
<i>Δευτεροβάθμια εκπαίδευση</i> Γενική δευτεροβάθμια εκπαίδευση Τεχνική δευτεροβάθμια εκπαίδευση	12-15
Μετα-υποχρεωτική (Ανώτερη δευτεροβάθμια)	
<i>Lycée général</i> (γενική δευτεροβάθμια εκπαίδευση)	15-19
<i>Lycée technique</i> (τεχνική δευτεροβάθμια εκπαίδευση) Ενδιάμεσο στάδιο/ανώτερο στάδιο (2+2 έτη) Ενδιάμεσο στάδιο (3 έτη)	15-19 15-18

ΜΑΛΤΑ	
Υποχρεωτική Εκπαίδευση (Πρωτοβάθμια – Δευτεροβάθμια)	Διάρκεια 9 έτη
Πρωτοβάθμιο επίπεδο	5 – 11
Δευτεροβάθμιο επίπεδο	11-16
Μετα-υποχρεωτική (Ανώτερη δευτεροβάθμια)	
Κατώτερο κολέγιο	16 – 18
Ίδρυμα τουριστικών σπουδών	16 – 21
Κολέγιο της Μάλτας των τεχνών, της επιστήμης και της τεχνολογίας	16 – 20

ΚΑΤΩ ΧΩΡΕΣ	
Υποχρεωτική Εκπαίδευση (Πρωτοβάθμια – Δευτεροβάθμια)	Διάρκεια 12 έτη
Πρωτοβάθμια εκπαίδευση (<i>Primair onderwijs</i>) Η πρωτοβάθμια εκπαίδευση αποτελείται από το <i>Basisschool</i> (σχολείο πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης) και το <i>Speciale school voor basisonderwijs</i> (ειδικό σχολείο για την πρωτοβάθμια εκπαίδευση)	5-12
Δευτεροβάθμια εκπαίδευση (<i>Voortgezet onderwijs</i>) Προ-πανεπιστημιακή εκπαίδευση (<i>Voorbereidend wetenschappelijk onderwijs</i> , αποτελούμενη από το <i>gymnasium</i> και <i>atheneum – VWO</i>)	12-18
Ανώτερη γενική δευτεροβάθμια εκπαίδευση (<i>Hoger algemeen voortgezet onderwijs – HAVO</i>)	12-17
Προ-επαγγελματική δευτεροβάθμια εκπαίδευση (<i>Voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs</i>)	12-16
Ειδική δευτεροβάθμια εκπαίδευση (<i>Speciaal voortgezet onderwijs</i>)	12-18/20
Μετα-υποχρεωτική (Ανώτερη δευτεροβάθμια)	
Προ-πανεπιστημιακή εκπαίδευση (<i>Voorbereidend wetenschappelijk onderwijs – VWO</i>)	12-18
Ανώτερη γενική δευτεροβάθμια εκπαίδευση (<i>Hoger algemeen voortgezet onderwijs – HAVO</i>)	12-17
Δευτεροβάθμια επαγγελματική εκπαίδευση (<i>Middelbaar beroepsonderwijs – MBO</i>)	16-17/18/19/20

ΝΟΡΒΗΓΙΑ	
Υποχρεωτική Εκπαίδευση (Πρωτοβάθμια – Δευτεροβάθμια)	Διάρκεια 10 έτη
<i>Grunnskole</i> (Αρχική και κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση)	6 – 16
<i>Barnetrinnet</i> (Πρωτοβάθμιο στάδιο)	6 – 9
<i>Mellomtrinnet</i> (Ενδιάμεσο στάδιο)	10 – 12
<i>Ungdomstrinnet</i> (Κατώτερο δευτεροβάθμιο στάδιο)	13 – 16
Μετα-υποχρεωτική (Ανώτερη δευτεροβάθμια)	
<i>Videregående skole</i> (Ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση)	16 – 19

ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	
Υποχρεωτική Εκπαίδευση (Πρωτοβάθμια – Δευτεροβάθμια)	Διάρκεια 9 έτη
<i>Ensino básico</i> (βασική εκπαίδευση): <i>Escolas básicas</i>	Πρώτος κύκλος: 6-10 Δεύτερος κύκλος: 10-12 Τρίτος κύκλος: 12-15
Μετα-υποχρεωτική (Ανώτερη δευτεροβάθμια)	
Κανονική εκπαίδευση - Γενικές σειρές μαθημάτων - Τεχνολογικές σειρές μαθημάτων Επαγγελματική εκπαίδευση Εξειδικευμένη καλλιτεχνική εκπαίδευση	15-18 (10η, 11η και 12η forms)
Εκπαίδευση ενηλίκων	Άνω των 18 (10η, 11η και 12η forms)

ΣΚΟΤΙΑ	
Υποχρεωτική Εκπαίδευση (Πρωτοβάθμια – Δευτεροβάθμια)	Διάρκεια 11 έτη
Σχολεία πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης	5-12
Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	12-16
Μετα-υποχρεωτική (Ανώτερη δευτεροβάθμια)	
παρέχεται στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και σε 46 κολέγια μετα-δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Η επαγγελματική κατάρτιση προσφέρεται επίσης από τους ανεξάρτητους εκπαιδευτές και από τους εργοδότες στον εργασιακό χώρο.	Άνω των 16

ΙΣΠΑΝΙΑ	
Υποχρεωτική Εκπαίδευση (Πρωτοβάθμια – Δευτεροβάθμια)	Διάρκεια 10 έτη
<i>Educación Primaria</i> (πρωτοβάθμια εκπαίδευση)	6-12
<i>Educación Secundaria Obligatoria</i> (ESO, ή κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση)	12-16
Μετα-υποχρεωτική (Ανώτερη δευτεροβάθμια)	
<i>Bachillerato</i> (γενική ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση)	16-18
<i>Formación Profesional Específica de grado medio</i> (ενδιάμεση συγκεκριμένη επαγγελματική κατάρτιση επιπέδων)	16-18

ΣΟΥΗΔΙΑ	
Υποχρεωτική Εκπαίδευση (Πρωτοβάθμια – Δευτεροβάθμια)	Διάρκεια 9 έτη
<i>Grundskola</i> (πρωτοβάθμια και κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση)	6/7-15/16
Μετα-υποχρεωτική (Ανώτερη δευτεροβάθμια)	
<i>Gymnasieskola</i> (ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση)	16-19

ΑΓΓΛΙΑ, ΟΥΑΛΙΑ ΚΑΙ ΒΟΡΕΙΑ ΙΡΛΑΝΔΙΑ	
Υποχρεωτική Εκπαίδευση (Πρωτοβάθμια – Δευτεροβάθμια)	Διάρκεια 11 έτη
Πρωτοβάθμια εκπαίδευση	5 - 11 (Αγγλία/Ουαλία) 4 - 11 (Βόρεια Ιρλανδία)
Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	11 - 16 ή 18
Μετα-υποχρεωτική (Ανώτερη δευτεροβάθμια)	
Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	16 - 18

